

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Připravenost složek IZS na činnosti při
nálezu nelegální drogové laboratoře**

**IRS action readiness during the discovery
of illegal drug laboratory**

Diplomová práce

Studijní program: Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce: Bc. Dominika Šírová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Petra Kadlec Linhartová

Kladno 2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Šírová** Jméno: **Dominika** Osobní číslo: **511278**
Fakulta: **Fakulta biomedicínského inženýrství**
Garantující katedra: **Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**
Studijní program: **Civilní nouzové plánování**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Připravenost složek IZS na činnosti při nálezů nelegální drogové laboratoře

Název diplomové práce anglicky:

IRS Action Readiness During the Discovery of Illegal Drug Laboratory

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude analýza připravenosti složek integrovaného záchranného systému na činnosti při nálezů nelegální drogové laboratoře. V teoretické části bude popsána charakteristika typové činnosti, popis nelegálních návykových látek a popis nebezpečných látek, které se mohou vyskytovat při nelegální výrobě drog. Dále bude uveden popis ochrany zasahujících členů složek v místě zásahu. V praktické části práce bude ve spolupráci s Národní protidrogovou centrálou SKPV PČR, HZS Libereckého kraje a HZS hlavního města Prahy zjišťována připravenost na zásah při náhodném nálezů nelegální drogové laboratoře a také při plánovaném zásahu. Pro vypracování bude použita metoda kvalitativního výzkumného šetření pomocí řízených rozhovorů s pracovníky výše zmíněných institucí. Na základě získaných informací z rozhovorů bude provedena SWOT analýza zásahu při nálezů nelegální drogové laboratoře. Výstupem diplomové práce bude dle analýzy vytvořen návrh ke zlepšení.

Seznam doporučené literatury:

- [1] DUNSELMAN, Ron, Namísto já: omamné drogy a jejich působení na člověka, Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2013, ISBN 978-80-905222-1-3
- [2] MAHDALÍČKOVÁ, Jana, Zákon o návykových látkách: komentář, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, ISBN 978-80-7552-617-5
- [3] ŠTĚTINA, Jiří, Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách, Praha: Grada, 2014, ISBN 978-80-247-4578-7

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Petra Kadlec Linhartová

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **19.09.2022**

Platnost zadání diplomové práce: **20.09.2024**

doc. Mgr. Zdeněk Hon, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
děkan

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Přípravenost složek IZS na činnosti při nálezů nelegální drogové laboratoře vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 18.05.2023

.....
Bc. Dominika Šírová

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří hlavně vedoucí mé práce Ing. Petře Linhartové za její pomoc při psaní této práce, trpělivost, strávený čas, cenné rady a velkou podporu. Chtěla poděkovat respondentům, kteří si udělali čas a odpověděli mi na mé otázky. Další poděkování patří samozřejmě mé rodině, blízkým a přátelům za podporu při psaní diplomové práce a během celého studia.

ABSTRAKT

Diplomová práce je vytvořena na téma nelegálních drogových laboratoří, výrobu návykových látek a na činnosti složek integrovaného záchranného systému. Toto téma je velice aktuální a četnost případů nelegální výroby drog není malá. Proto je předmětem této práce seznámit čtenáře s problematikou právě nelegální výroby drog a s typovou činností složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu v případě nálezů nelegální drogové laboratoře.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část této diplomové práce pojednává o historii omamných a psychotropních látek a s ní i spojenou legislativou a jejím vývojem. Dále je v práci popsána typová činnost včetně toho, na co je přesně zaměřována, jsou zde popsány nelegální návykové látky a nebezpečné látky. Podrobněji jsou v této práci některé omamné a psychotropní látky vybrány a definovány. Stručně jsou popsány i nebezpečné látky, které se vyskytují při výrobě drog včetně doložené tabulky z typové činnosti, kde jsou definovány včetně jejich působení. Dále je zde popsána i ochrana zasahujících a popis oděvů, které jsou využívány. V neposlední řadě jsou zde také popsány kazuistiky z roku 2022.

V praktické části jsou prováděny rozhovory s respondenty Hasičského záchranného sboru České republiky, s Policií České republiky a v neposlední řadě s Celní správou, které se týkají zkušenosti se zásahem v rámci nelegální drogové laboratoře. Dále je v práci využita SWOT analýza, která vychází z rozhovorů s respondenty a informací z typové činnosti.

Výsledky podporují připravenost složek integrovaného záchranného systému na činnosti při nálezů nelegální drogové laboratoře, jejich informovanost a korespondují s informacemi z typové činnosti. V závěru práce jsou specifikována doporučení, která by mohla vést ke zlepšení v této problematice.

Klíčová slova

Nelegální výroba drog; typová činnost; omamné a psychotropní látky; integrovaný záchranný systém; metodika.

ABSTRACT

The diploma thesis is focused on the topic of illegal drug laboratories, the distribution of addictive substances and the work of the units of the Integrated Rescue System. This topic is very actual and the frequency of cases of illegal distribution of drugs is not low. Therefore, the purpose of this study is to immerse the reader with the issue of illegal drug production and with the type activity of the IRS units during joint interventions in cases of discovering illegal drug laboratories.

The thesis is divided into a theoretical and a practical parts. The theoretical part covers the history of narcotic and psychotropic substances and related legislation and its development. Furthermore, it provides descriptions of certain addictive substances and dangerous substances, along with their definitions. Specifically, some addictive substances, particularly narcotic and psychotropic substances, have been selected and defined in more detail for the purpose of this study. The thesis also briefly describes some dangerous substances that are encountered during drug distribution and are included in the type activity, which also provides a brief definition of their effects. Additionally, the protection of responders in intervention areas and the clothing used during these activities are characterized. Last but not least there are also described case studies from 2022.

In the practical part, interviews were conducted with respondents from the Fire Department of the Czech Republic, the Police Department of the Czech Republic and the Customs Administration of the Czech Republic. These interviews focused on the respondent's experiences. Furthermore, a SWOT analysis was conducted, based on interviews and information from type activity.

The results support the readiness of the units of the Integrated Rescue System for activities related to the discovery of illegal drug laboratories and correspond to

information obtained from type activity. At the end of the thesis recommendations specified that could lead to improvement.

Keywords

Illegal distribution of drugs; type activity; narcotic and psychotropic substances; Integrated Rescue System; methodology.

Obsah

1	Úvod.....	11
2	Cíle práce a hypotézy	12
2.1	Cíle práce	12
2.2	Stanovené hypotézy	12
3	Přehled současného stavu.....	13
3.1	Integrovaný záchranný systém.....	13
3.1.1	Poskytovatel zdravotnické záchranné služby	16
3.1.2	Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany.	17
3.1.3	Policie České republiky	18
3.2	Historie a legislativa.....	18
3.3	Nelegální návykové látky, omamné a psychotropní látky.....	20
3.3.1	Stimulancia.....	22
3.3.2	Látky s tlumivým účinkem.....	24
3.3.3	Halucinogeny.....	26
3.3.4	Syntetické opioidy.....	27
3.4	Nebezpečné látky	29
3.4.1	Nebezpečné látky, které se vyskytují při výrobě drog	29
3.5	Typová činnost.....	30
3.5.1	Ochrana zasahujících v místě zásahu.....	32
3.6	Kazuistiky	35
4	Metodika.....	38
4.1	Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami	38

4.2	SWOT analýza.....	39
5	Výsledky.....	40
5.1	Rozhovory HZS ČR.....	41
5.1.1	Shrnutí výsledků HZS ČR.....	43
5.2	Rozhovory CS ČR.....	45
5.2.1	Shrnutí výsledků CS ČR.....	47
5.3	Rozhovor PČR.....	50
5.3.1	Shrnutí výsledků PČR.....	52
5.4	Výsledky SWOT analýzy.....	53
5.4.1	Shrnutí výsledků SWOT analýzy.....	55
5.5	Vyhodnocení stanovených hypotéz.....	56
6	Diskuze.....	58
6.1	Rozbor rozhovorů.....	58
6.2	Rozbor SWOT analýzy.....	66
6.2.1	Silné stránky.....	67
6.2.2	Slabé stránky.....	68
6.2.3	Příležitosti.....	68
6.2.4	Hrozby.....	69
6.3	Návrh ke zlepšení a jednotlivá doporučení.....	70
7	Závěr.....	72
8	Seznam použitých zkratk.....	73
9	Seznam použité literatury.....	75
10	Seznam použitých tabulek.....	80
11	Seznam příloh.....	81

1 ÚVOD

Snad téměř každý ví, že drogy jsou velice závažným problémem. Dokážou ničit lidské zdraví, ovlivňovat lidské chování a v nejhorším případě mohou způsobit smrt. Ničí životy i rodinám a blízkým. Užívání drog má většinou nějaké lehké vysvětlení jako je zkoušení něčeho nového, aby člověk dosáhl jiných duševních či psychických stavů, než na které je zvyklý v běžném životě. Nebo mohou být užívány jako útek před realitou a problémy, jelikož působí na lidskou psychiku. Hlavní problém vzniká v závislosti na tyto látky, bez kterých bohužel spousta jedinců nedokáže běžně fungovat. V dnešní době je poměrně jednoduchá cesta, jak se k drogám dostat, což komplikuje boj proti nim.

Mimo nebezpečné užívání těchto látek je zde problematika, která se drog týká, a to jsou nelegální drogové laboratoře. Takové nelegální drogové laboratoře mohou být příčinou různých mimořádných událostí. Tyto mimořádné události mohou zasáhnout člověka, který drogy vyrábí, ale také mohou zasáhnout spoustu lidí, kteří s výrobou, užíváním ani s ničím jiným nemají nic společného. Často se takové nelegální drogové laboratoře vyskytují v panelových domech či bytových domech, a to v některých z bytů. Ostatní obyvatelé o tom nemusejí mít nejmenší tušení a ani u nich nemusí být podezření.

Mimořádnou událostí je v tomto případě myšlen například vznik požáru při výrobě, dále také výbuch, může dojít i ke kontaminaci půdy a vody a tím i kontaminaci osob v okolí. Další mimořádnou událostí může být narušení statiky objektu explozí a může dojít až ke zřícení. Tyto mimořádné události vyžadují neodkladné řešení složek integrovaného záchranného systému. Složkám slouží jako metodika typová činnost složek IZS z roku 2022, která se právě zabývá nálezem nelegální drogové laboratoře a mimořádnými událostmi s tím spojenými. Jelikož jde o poměrně novou problematiku, která ještě nemá mnoho zpracování, stala se tak motivací k napsání této diplomové práci.

2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 Cíle práce

Hlavním cílem teoretické části této diplomové práce je zpracovat ucelený náhled na problematiku nelegálních laboratoří, nelegální výroby drog v nich a typovou činnost. Stručně uvést historii a legislativu, která se týká drog. Dále také charakteristiku omamných a psychotropních látek. Jako další popsat nebezpečné látky, které zapříčiňují vznik mimořádných událostí. Dále charakterizovat ochranu zasahujících, kteří zajišťují nelegální drogovou laboratoř. Vymezit, na co se vlastně tato typová činnost přesně zaměřuje. A závěrem teoretické části charakterizovat kazuistiky.

V praktické části je cílem zjišťovat připravenost složek IZS na nález nelegální drogové laboratoře a zkušenosti s tímto nálezem, a to pomocí rozhovorů s vybranými respondenty, které budou představeny. A v neposlední řadě provést vyhodnocení připravenosti složek IZS skrze SWOT analýzu, která bude vycházet z rozhovorů, nabytých znalostí z teoretické části a ze samotné typové činnosti. Bude navržen návrh opatření ke zlepšení. A následovat bude diskuze výsledků.

Získané poznatky z teoretické části by měly korespondovat s poznatky z praktické části.

2.2 Stanovené hypotézy

V diplomové práci jsou stanoveny následující hypotézy:

Hypotéza 1: *Hasičský záchranný sbor České republiky se setkává s drogovou laboratoří stejně často jako ostatní složka Celní správa.*

Hypotéza 2: *Složky integrovaného záchranného systému mají povědomí o drogových laboratořích.*

3 PŘEHLED SOUČASNÉHO STAVU

3.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém (IZS) je charakterizován zákonem číslo 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů. IZS definuje koordinovaný postup jeho složek při přípravě se na vznik mimořádné události (MU) a též při provádění záchranných a likvidačních prací. IZS není bráno jako úřad, instituce, sdružení, sbor ani jako právnická osoba, nemá ani žádné budovy a tak dále. Jde o systém, který funguje na základě spolupráce jednotlivých složek a řídí se modelovými postupy součinnosti, tedy typovými činnostmi a co se týká zajištění bezpečnosti České republiky (ČR), tak je součástí tohoto systému. Tento systém stojí na základě smluvních ujednání podle pravidel, které jsou stanoveny zvláštními právními předpisy. Složky IZS se člení na základní složky a ostatní složky. Hlavní funkcí základních složek IZS je zajišťování nepřetržité pohotovosti pro příjem tísňové výzvy a ohlášení vzniku MU, následně vyhodnocení MU a neodkladný zásah v místě MU. Jejich síly a prostředky jsou rozmístěny po celém území ČR [1, 2].

IZS je tedy systém pravidel, vazeb a koordinace nejen záchranných a bezpečnostních složek, ale také orgánů státní správy a samosprávy a v neposlední řadě také fyzických a právnických osob, a to při společném provádění záchranných a likvidačních prací a při přípravě na možný vznik MU. Složky IZS jsou tedy rozděleny do dvou skupin, na základní a ostatní. Mezi **základní složky IZS** patří Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR), jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky. Mezi **ostatní složky IZS** patří vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,

zařízení civilní ochrany a neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky IZS fungují na základě plánované pomoci na vyžádání a provádí záchranné a likvidační práce. Při společném zásahu IZS, tedy když zasahuje více složek IZS, velí na místě většinou příslušník HZS ČR, který řídí spolupráci složek a také provádí koordinaci záchranných a likvidačních prací. Povolávání a nasazování potřebných sil a prostředků složek IZS má na starost operační a informační středisko IZS, tedy operační a informační středisko HZS ČR. Pokud jde o koordinaci na strategické úrovni, tak v tomto případě je IZS koordinován krizovými orgány krajů a Ministerstva vnitra. Velitel zásahu má dle zákona o IZS při provádění záchranných a likvidačních pracích různé pravomoci. Mezi tyto pravomoci patří například zakázání nebo omezení vstupu osobám na místo zásahu, může nařídit evakuaci či jiná dočasná omezení, a to k ochraně zdraví, životního prostředí a majetku. Velitel zásahu je též oprávněn vyzvat právnické či fyzické osoby k poskytnutí věcné či přímo osobní pomoci a této žádosti by měli firmy a občané vyhovět. Práva a povinnosti těchto osob, tedy právnických, podnikajících fyzických osob a fyzických osob, během MU stanovuje zákon o IZS [3].

Mimořádná událost je charakterizována jako škodlivé působení sil a jevů, které jsou vyvolané působením člověka, mohou to být i vlivy způsobené přírodou nebo také havárie ohrožující život, zdraví, majetek nebo životní prostředí, a u kterých je potřebné provedení záchranných a likvidačních prací. Záchranné práce jsou činnosti, které vedou k vymizení nebo částečnému omezení bezprostředního působení rizik, která vznikají právě při vzniku mimořádné události, a to vzhledem k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí a k přerušení těchto příčin. Likvidační práce jsou činnosti, které vedou k odstraňování následků způsobených mimořádnou událostí, k ochraně obyvatelstva plněním úkolů civilní ochrany, a to zejména varování, evakuace,

ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další, a to vše, aby byl chráněn život, zdraví a majetek. Dalším pojmem je věcná pomoc, kterou je myšleno poskytnutí prostředků při záchranných a likvidačních pracích, dále ale také i při cvičeních, a to vždy na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. Touto pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá bez výzvy, ale o které vždy musí být informován velitel zásahu, hejtmán kraje nebo starosta obce [1, 2].

Když dochází k zásahu IZS, znamená to, že na místě MU zasahují minimálně dvě složky IZS společně a spolu také danou událost řeší. Řízení prací probíhá na různých úrovních a závisí na tom, o jaký druh MU se jedná, dále také na jejím rozsahu a také na tom, jaké druhy složek jsou již na místě a kolik jich tam je. Toto řízení záchranných a likvidačních prací se dělí do tří úrovní, na taktické, operační a strategické. **Taktická úroveň** probíhá na místě zásahu a řízení má na starost velitel zásahu, který je odpovědný za činnosti, které jsou zde prováděny, tedy záchranné a likvidační práce (ZaLP). Pokud není dáno jinak, je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany, jak již bylo uvedeno. Další úrovní je **operační úroveň**, která probíhá na operačních střediscích složek IZS. Každá složka v daném kraji má své operační středisko, a to obsluhuje linky tísňového volání, které jsou obsluhovány pod telefonními čísly 150, 155 a 158. Krajské operační a informační středisko IZS (KOPIS) koordinuje operační střediska a dále také může ovládat systémy varování a vyrozumění obyvatelstva. Může i spojovat místo zásahu s nejvyšší úrovní řízení. V neposlední řadě zajišťuje přijímání tísňového volání na čísle 112, které je mimo jiné určeno i pro cizince. Pokud potřebuje velitel zásahu na místě MU další složku IZS, požádá KOPIS IZS, a to povolá ostatní složky IZS dle poplachového plánu IZS. Poslední úrovní je **strategická úroveň**, a ta je tvořena účastí starosty obecního úřadu obce s rozšířenou působností, hejtmána kraje (v Praze primátora) nebo ministra vnitra. Ti jsou povoláni v případě, že je o to požádá velitel zásahu nebo pokud je vyhlášen nejvyšší stupeň poplachu. Při tomto řízení se využívají zpracované

krizové plány. Ke koordinaci činností slouží také havarijný plán kraje a vnější havarijný plány [4].

3.1.1 Poskytovatel zdravotnické záchranné služby

Poskytovatel zdravotnické záchranné služby (ZZS) je součástí systému zdravotních služeb v ČR a je také základní složkou IZS. Hlavním úkolem, který je povinen plnit, je nepřetržité poskytování přednemocniční neodkladné péče (PNP). Dále také plní pokyny, které mu dává zdravotnické operační středisko (ZOS) k výjezdu. Poskytuje péči v situacích, jako jsou náhle vzniklá onemocnění či náhle vzniklý úraz nebo také zhoršení zdravotního stavu, které by bez PNP mohly vést ke zhoršení stavu pacienta nebo v nejhorším případě až ke smrti. Pacienti jsou transportováni do nejbližšího zdravotnického zařízení (ZZ). V ČR vzniklo k 1. 1. 2003 čtrnáct krajských ZZS. Organizace zřizují kraje a též je i z části financují krajské úřady a odpovídají také za jejich nepřetržité poskytování PNP na území daného kraje. Poskytovatelé ZZS jsou samostatné příspěvkové organizace. Jejich jednotné metodické vedení má za úkol Ministerstvo zdravotnictví [5].

ZZS přímo řídí zákon č. 374/2011 Sb., o ZZS, kde jsou také stanoveny i některé povinnosti pro zdravotnická zařízení, kam jsou přepravováni pacienti. Dále samozřejmě povinnosti ZZS vyplývají i ze zákona o IZS a z krizového zákona. V těchto případech jde hlavně o začlenění jako základní složky IZS, která funguje v nepřetržitém provozu, je dostupná a akceschopná k plnění úkolů. ZZS je brána jako zdravotnické zařízení, které je zřizováno kraji a hlavním městem Prahou pro zajišťování nepřetržitého poskytování PNP, a to i v případě MU a krizových stavů. V případě hromadného postižení zdraví (HPZ) jsou úkoly ZZS v rámci třídění pacientů, jejich následné ošetření, transport a dále také úkoly vedoucího zdravotnické složky, který je ve spojení s velitelem zásahu. ZOS dále také podává podporu volajícím a svědkům s cílem poskytnutí co nejlepší péče pacientům

pomocí telefonicky asistované první pomoci (TAPP) a telefonicky asistované neodkladné resuscitace (TANR). Důležitá je především spolupráce s velitelem zásahu. Poskytovatel ZZS zajišťuje připravenost kraje na zvládnutí MU v přednemocniční fázi, tedy během ZaLP. ZZS má více druhů výjezdových skupin. Pokrytí území kraje je zajišťováno výjezdovými základnami, které jsou rozmístěny tak, aby jejich dojezdový čas byl do dvaceti minut. Tato doba se počítá od převzetí pokynu k výjezdu od ZOS [6, 7, 8, 9].

3.1.2 Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

HZS ČR je základní složkou IZS. Při MU a také při vykonávání ZaLP zajišťuje koordinovaný postup složek. Spolupracuje tedy při své práci a při plnění úkolů s dalšími složkami IZS. Dále má také velice důležitou roli v přípravě státu na MU. HZS je bezpečnostním sborem, který se řídí zákonem č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Jeho hlavním úkolem či cílem je chránit život a zdraví lidí, zvířat, chránit životní prostředí a majetek, a to před různými událostmi, jako jsou MU, krizové situace či ničivé požáry. Jak již bylo uvedeno, tak je HZS brán jako hlavní koordinátor IZS, a to z důvodu toho, že složky IZS slučuje a dohlíží na jejich spolupráci. To se právě týká i toho, že při společném zásahu většinou velí příslušník HZS, který má zodpovědnost za zasahující složky, které provádí ZaLP. Má též rozsáhlé pravomoci [3, 9, 10].

HZS ČR se plněním a organizováním různých úkolů jako ochrana obyvatelstva, požární ochrana, civilní nouzové plánování, krizové řízení, IZS a mnoho dalších úkolů, podílí na zajišťování bezpečnosti ČR. Co se týká zákona o požární ochraně, tak ten především vytváří podmínky pro správnou ochranu života a zdraví obyvatel či majetku před požáry. Dále také stanovuje povinnosti

ministerstev a jiných správních úřadů, dále také právnických či fyzických osob při poskytování pomoci při živelních katastrofách. V případě MU, které jsou většího charakteru, a které vyžadují spolupráci složek IZS, tak tyto práva a povinnosti vymezuje zákon o IZS. KOPIS odpovídá za nepřetržitý příjem tísňových volání, a to na číslech 150 a 112. Mimo jiné vyhodnocuje zprávy o požárech či jiných MU, vysílá SaP jednotek požární ochrany a složek IZS k provádění záchranných a likvidačních prací. V případě zásahu při požáru či při živelních pohromách nebo jiných MU dle zákona o požární ochraně, provádí záchranné práce jednotky požární ochrany (JPO), které mají územní a místní působnost [11, 12, 13].

3.1.3 Policie České republiky

Policie České republiky (PČR) je sbor ozbrojený a bezpečnostní. Slouží veřejnosti a jejím hlavním úkolem, který je povinna plnit, je chránit bezpečnost osob a majetku. V neposlední řadě samozřejmě musí také chránit veřejný pořádek a musí předcházet trestné činnosti. Dále také plní úkoly, které jsou stanoveny trestním řádem, a i další úkoly, které jsou na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřeny PČR zákony, předpisy evropských společenstev a také mezinárodními smlouvami, které patří k právnímu řádu ČR. V případě provádění záchranných a likvidačních prací během MU jsou dle hlediska IZS důležité oprávnění a pravomoci PČR jako zakázání vstupu či zdržování se na místě, a to na dobu nezbytně nutnou, hlavně po uzavření místa zásahu [13, 14].

3.2 Historie a legislativa

Co se týká historie, tak do devadesátých let dvacátého století neexistovaly v ČR takové právní normy, které by se zabývaly neoprávněným obchodem s omamnými nebo psychotropními látkami. Jelikož to bylo ze strany Organizace spojených národů (OSN) negativně hodnoceno, protože to bylo bráno jako

takzvané porušování mezinárodních závazků, tak byla vydána v Československé republice Mezinárodní opiová konvence (Mezinárodní úmluva 159/2022 Sb.), která výrobu, prodej, požívání či vývoz nebo dovoz zpracovaného opia zakazovala, a to pod trestem pokuty. Postupně docházelo k novelizacím, byla vydána Mezinárodní opiová úmluva, která byla vyhlášena pod číslem 147/1927 Sb., k úmluvě byl po roce vydán zákon č. 135/1928 Sb. Došlo i ke změně trestu, kdy bylo možné uložit jak pokutu, tak i danou látku zabavit. K dalším změnám došlo ve třicátých letech dvacátého století, a to přistoupením k mezinárodním dohodám o omamných látkách Úmluvou o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek, a ta byla vyhlášena pod číslem 173/1933 Sb. Později byl vydán opiový zákon č. 29/1938 Sb. Ten stanovil úřední dozor výroby, přípravu, zpracování, obchod, rozdělování, tranzit a v neposlední řadě také dovoz či vývoz omamných látek. Tím byli dotčeni i lékárníci, lékaři a veterináři, kteří měli dle zákona povinnost vést záznamy, které látky vydali na lékařský předpis. K zákonu byly vydány i prováděcí předpisy, a i několik vyhlášek, kde byly uvedeny seznamy drog i jejich preparáty. Následoval zákon č. 20/1966 Sb., o péči a zdraví lidu, jenž stanovil předpis o jedech a látkách, které jsou škodlivé pro zdraví. O rok později bylo vydáno Nařízení vlády č. 56/1967 Sb. a vyhláška č. 57/1967 Sb., byla provedena právní úprava o jedech a jiných látkách, které škodí zdraví. Ve vyhlášce byl uveden také seznam konkrétních omamných látek. Na krátkou dobu jednoho roku byla problematika o jedech a některých látkách škodlivých pro zdraví upravena v nařízení vlády č. 1988 Sb. a následně hned nahrazena Nařízením vlády č. 114/1999 Sb., kde bylo stanoveno, jaké jedy či nakažlivé choroby nebo škůdci jsou považováni pro účely trestního zákona v rámci trestné odpovědnosti. Toto nařízení bylo však upraveno v Nařízeních vlády č. 40/2002 Sb. a č. 44/2003 Sb. Zde bylo stanoveno, že jsou jedy chemickými látkami a chemickými přípravky, které obsahují minimálně 7 % návykové látky, pokud tedy nejde o léčiva. Momentálně je platnou legislativou v ČR, která se vztahuje k problematice návykových látek, zákon č. 167/1998 Sb., o návykových

látkách a o změně některých dalších zákonů. Tento zákon charakterizuje omamné a psychotropní látky, které byly uloženy v jeho přílohách v původním znění. V současné době jsou tyto přílohy upraveny v Nařízení vlády č. 462/2013 Sb. (Nařízení vlády o seznamech návykových látek). Seznamy jsou pravidelně a často aktualizovány, a to z důvodu, jelikož je stále výskyt nových vznikajících psychoaktivních látek na bázi syntetických prekurzorů [15].

3.3 Nelegální návykové látky, omamné a psychotropní látky

Nelegální návykové látky jsou látky, které nejsou ve společnosti tolerovány a jsou protizákonné. Vyráběním těchto látek, uchováváním, předáváním či dokonce i prodejem se lidé tak snadno dostanou do rozporu se zákonem. Mezi základní příklady těchto nelegálních návykových látek patří heroin, pervitin, kokain, dále také marihuana a hašiš [16].

Drogy jsou látky, které nejsou legální, zákonné či státem podporované. Jsou to omamné a psychotropní látky (OPL). Definiuje je zákon o návykových látkách z roku 1998, tedy zákon číslo 167/1998 Sb. OPL se dají různě dělit, nejčastější dělení je na zákonné a nezákonné. *„V epidemiologii se nejčastěji používá tři typů klasifikace: 1) podle vzniku - přírodní, semisyntetické a syntetické 2) podle typu působení a chemického složení - tlumivé látky, stimulancia, halucinogeny 3) podle stupně společenské nebezpečnosti - podle závažnosti společenských následků“* [17].

Přírodní drogy jsou drogy, které se nachází volně v přírodě. Syntetické není možné nalézt v našem životním prostředí, to znamená, že si je člověk vyrábí sám, a to chemickou cestou. Polosyntetické drogy jsou takové drogy, kdy je jejich základ tvořen přírodní látkou, ale jejich výsledná forma, tedy produkt, vzniká cestou chemickou [18].

Do **přírodních** spadá marihuana, hašiš, opium, lysohlávky, některé kaktusy, kathy a další, zhruba asi 2500 psychoaktivních rostlin a hub. K **semisyntetickým** patří heroin, morfin, surové námelové alkaloidy podobné LSD, dále také například crack. Do **syntetických** patří opioidy, ecstasy, falešné ecstasy a další takzvané taneční drogy, těkavé látky jako rozpouštědla, dále také především amfetaminy a jejich deriváty jako pervitin, v neposlední řadě farmaceutická anxiolytika a sedativa. K **tlumivým látkám** patří skupiny opiátové či opioidové, tedy šáva z nedozrálých makovic, heroin, metadon, morfin a dále také anxiolytika a hypnotika jako například benzodiazepiny. Co se týká **stimulancií**, tak k nim patří amfetaminy jako pervitin či benzedrin, dále kokain a crack. Jako poslední jsou **halucinogeny**, kterými jsou LSD, marihuana, mescalín, ecstasy a taneční drogy, hašiš a další [17].

Dle tedy posledního rozdělení, které se týká společenského nebezpečí, jsou myšleny hlavně rizika týkající se zdraví, ekonomiky a kriminologie. Tato problematika se týká tedy prohibice, dekriminlizace a neprohibiční regulace. **Prohibice** ve zkratce znamená, že jde o látky, které jsou zakázané a nesmí se vyrábět, nakládat s nimi a ani obchodovat. Nesmí se ani užívat a držet se dají jen pro vědecké účely. Toto se týká například Spojených států amerických. **Dekriminalizace** se týká zákazu výroby, předávání těchto látek či obchodu, ale užívání drogy či její držení už zakázáno není. Toto platí například pro státy jako Španělsko, Itálie a Portugalsko. **Neprohibiční regulace** znamená, že na vybrané OPL platí speciální režim, kdy není obchodování zakázáno, ale má přísná pravidla. Toto se týká například Nizozemí, které zavedlo tuto regulaci již v roce 1977. **Legalizace** znamená, že psychotropní látky nejsou nijak hlídány, kromě zákazu prodeje do 18 let. Jsou i propagovány, aby byl zvýšen jejich prodej. Myšleny jsou tímto alkohol a tabák. Kokain a heroin tomuto ale podléhaly ještě začátkem dvacátého století [17].

3.3.1 Stimulancia

Stimulancia lze nazvat také jako stimulační látky či stimulanty. Toto jsou pojmy, kterými nazýváme chemické látky, které jsou schopny zvyšovat činnost centrálního nervového systému, ale i dalších částí organismu. Po požití stimulancií se mezi hlavní příznaky, které můžeme na osobě pozorovat, řadí zvýšená ostražitost či bdělost, dále také euforie či pocity pohody. Mohou také účinkovat i na kardiovaskulární systém, a to zvýšením krevního tlaku či zrychlením srdeční frekvence. Látky, které mají opačné účinky než stimulancia, nazýváme tlumivé látky. Do této kategorie můžeme řadit různé druhy látek. Mezi látky, které je možné zakoupit volně, patří například kofein či nikotin. Mezi léky na předpis můžeme zařadit metylfenidát a poté nelegální návykové látky, kterými jsou například pervitin, kokain či extáze [19].

Kokain řadíme do skupiny psychostimulancií. Typicky zapáchá a je ve formě bílého prášku křídového charakteru. Je hořký a při ochutnání znecitlivuje jazyk či dásně. Jelikož se užívá takzvaným šňupáním, tedy nosem, ale samozřejmě také injekčně, dochází u těchto lidí často ke krvácení z nosu, dále také k bolestem v krku či kašli. Tito lidé také ubývají na váze a mívají svalové křeče. Jelikož kokain nemá dlouhé působení, užívají ho jedinci častěji, což způsobuje horší zdravotní problémy. Může dojít i ke ztrátě čichu či proděravění nosní přepážky. Dříve se používal v Jižní Americe jako látka léčebná či stimulační. Dále se také používal při uspávání pacientů před operacemi jako anestetikum. Kokain je možné získat z rostliny, která se nazývá koka pravá. Byl nazýván jako droga bohatých a přístup k němu měla hlavně smetánka. To se ale změnilo koncem osmdesátých let, kdy se kokain rozšířil ve Spojených státech amerických i k lidem, kteří nemají tak vysoké příjmy. V ČR je kokain brán jako drahá droga. Po jeho požití se člověk může cítit nabyt energií, není unavený a je velmi vitální. Jedinec je značně hovorný, pociťuje euforii, nemá zábrany, je velice družný

a rychle se rozhoduje. Dále jeho stav mohou doprovodit halucinace a lenivý klid. Mezi další nežádoucí účinky patří i zvracení či průjem, pocení, třesavka, stres, špatný spánek, slabost či zvýšený tlak [20, 21].

Metamfetamin je u nás znám pod názvem pervitin. Je to tedy látka amfetaminového typu, mezi které patří amfetamin a metamfetamin. Účinek, který tyto látky způsobují jedincům, kteří je užívají, je špatně odlišitelný. Tyto drogy jsou nejčastěji ve formě prášku, ale jsou i v krystalické podobě. Tato látka se dříve používala u vojáků, aby lépe drželi bdělost či při sebevražedných misích, dále se používal také jako antidepresivum, dále také jako stimulantium pro studenty a sportovce a v neposlední řadě se také používal při dietě. Jelikož se hodně rozšířil, americká vláda jej zakázala a prohlásila za ilegální. Pervitin je v ČR brán jako látka, která bývá nejvíce zneužívána. Je lehce dostupný a není drahý. Spolu s heroinem a kokainem se dají vyrábět i v menších varnách a levněji. Tento bílý prášek bývá na černém trhu prodáván s různým zbarvením, a to z důvodu, že může obsahovat zbytky látek z domácí výroby. Pervitin tedy působí hlavně stimulačně, dokáže zrychlit myšlení a pomáhá od únavy, dále také může navýšit hovornost. Působí okamžitě a dokáže v jedinci vyvolat schopnost lepšího fyzického i duševního výkonu. Tím je myšleno například rychlejší zpracovávání informací, schopnost udržení pozornosti či získání lepších výsledků během testu. Jedinec cítí, že má spoustu energie, což bývá spíše klamným příznakem. Sice je schopen dlouho pracovat, či se učit, ale výsledek nebývá nejlepší. Pervitin způsobuje samozřejmě i spoustu negativního. Především bolesti kloubů, hlavy, či bolesti na hrudi, může docházet ke zvýšenému pocení, nespavosti, dále také nechutenství a s ním spojená podvýživa. Jedinci, kteří pervitin užívají, mají zkažené zuby a zničenou pleť. Mezi další nežádoucí účinky patří sebevražedné chování, nastupují pocity viny, halucinace, zvláštní chování až bizarní, dále také jsou jedinci velmi podezíraví a trpí depresivními náladami. Požití pervitinu je buď šňupáním, injekcí, dále také

v kapslích, tedy orální cestou a někteří jedinci ho také kouří přes alobal. Závislost nastupuje pomalu, nedochází k abstinčním příznakům, proto si jedinci myslí, že nejsou závislí [22, 23, 24, 25].

MDMD (extáze) patří též do stimulancií. Hlavními účinky extáze je dobrá nálada, až euforická a ztráta společenských zábran. Jedinci, kteří tuto drogu požívají, popisují pozitivní pocity jako štěstí a lásku. Je to takzvaná taneční droga. Tato droga může být ve formě tablet, kapslí, dále také jako prášek či krystalky. Je to droga, která spadá do kategorie stimulancia a psychedelika. Při vyšších dávkách mohou nastat pseudohalucinace nebo vnímání zvuků nebo barev ve větším rozsahu. Jedinci, kteří si tuto drogu vezmou, provázejí různé účinky jako škrubání čelistí, rozšířené zorničky, problémy s vymočením, dále se také zrychluje tep a zvyšuje teplota. Dále se také necítí unaveni a nemají potřebu spát. Efekt se dostaví zhruba mezi půl hodinou až hodinou a vydrží zhruba tři až čtyři hodiny. Někdy se může dostavit nevolnost či zvracení. Nejčastější komplikací je hypertermie, a to hlavně při vyšších dávkách či zvýšené fyzické aktivitě. Přehřátím dochází často ke zkolabování organismu [26].

3.3.2 Látky s tlumivým účinkem

Látky s tlumivým účinkem reagují na lidský organismus tlumením duševní i tělesné aktivity a také zpomalují reakce člověka. Jsou to látky, které se používají v medicíně k tlumení bolestí, dále také k celkovému útlumu či ke spánku. Používají se také při strachu či úzkostech. Jde tedy o látky jako jsou opioidy, sedativa, to jsou například benzodiazepiny a hypnotika, ty se tedy používají na spaní a jako další jsou anxiolytika, která právě pomáhají od úzkosti či strachu. Dají se sem zařadit i organická rozpouštědla a též alkohol. Mezi opiáty patří morfin, heroin, subutex, dále také například kodein. Záleží samozřejmě na dávce látky, kterou jedinec požije. Při malých dávkách dochází k uklidnění jedince. Vyšší dávky mohou již člověku navodit únavu a tedy spánek, ale mohou také

způsobit ochromení mozkového centra, tedy ochromit celkově základní životní funkce člověka, dýchání, srdeční oběh a mohou vést až ke smrti. Dávky, které jsou velmi vysoké, mohou způsobit hluboké bezvědomí, tyto dávky se podávají v případě narkózy, aby člověk mohl podstoupit operaci. Na těchto látkách u některých jedinců velmi snadno vzniká psychická či fyzická závislost. Drogy, které mají tlumivý účinek lze získat z nedozrálých makovic opiového máku. Řadí se sem heroin, který má různé podoby a také takzvaný braun, který se skládá ze směsi derivátů kodeinu [27, 28].

Heroin neboli herák či háčko. Má dvě varianty, a to hnědý heroin a bílý heroin. Hnědý heroin se musí před použitím ještě upravit přidáním kyseliny. Spíše se kouří. Bílý heroin je ve formě prášku, nekouří se, ale po rozpuštění se užívá injekčně. Patří k drogám, které jsou nejnebezpečnější a často zneužívané ve velkém rozsahu. Je také společensky nejškodlivější a to proto, jelikož jeho distribuce z jiných zemí trvá nějakou dobu a je pravděpodobné, že se do něj dostane spousta dalších přísad od různých drogových dealerů, aby bylo navýšeno jeho množství. Jde o přísady jako cukr a jedlá soda, dále ale také práci prášek či paracetamol. Funguje na podobném principu jako morfin, ale je mnohem silnější, tedy stačí menší dávky. Má okamžitý účinek, takzvaný kick, flash. Při jeho nedostatku nastupují abstinenční příznaky jako zimnice, křeče, nespavost, bolesti svalů a další. Droga nepřináší sama o sobě příjemné účinky, ale jedinci ji potřebují k navození jejich normálního stavu. Bohužel se ale tito jedinci dostávají do nekonečného kolotoče shánění peněz a kupování drogy. Tito jedinci se přestávají zajímat o cokoli jiného jako je škola či práce, zájmy a místo toho se často dostávají k rozprodávání svých věcí či loupežím nebo získávání peněz prostitucí nebo vlastní výrobou drog a následným prodejem [27].

3.3.3 Halucinogeny

Halucinogeny jsou drogy, které po požití dokážou vyvolat psychické změny u zdravých jedinců. Dokážou změnit tedy psychiku, kvalitu vědomí, ale také i jak co bude jedinec prožívat, tedy hloubku a intenzitu. Zasahují tedy i citění, narušují pud sebezáchovy a náladu. Halucinogeny se dají různě dělit. Například na halucinogeny pravé či halucinogeny nepravé. Mezi pravé patří například LSD či lysohlávky, které obsahují látky psilocybin a mezi nepravé například hašiš či marihuana, tedy konopné drogy (kanabinoidy). Tyto drogy dokážou na člověka působit nepředvídatelně. Toto obzvlášť hrozí u osob, které s nimi špatně zacházejí. Jako největší riziko se uvádí neschopnost se sebeovládat, nastává porucha. Může se dostavovat takzvaný flashback, což znamená, že jedinec, který požil drogu prožívá její účinky opakovaně, i když ji znovu nepožil a může to být i po delší době. Účinek halucinogenů je psychedelický, dochází tedy k tomu, že je mysl omámena a vjemy a prožitky jsou velmi intenzivní. Jedinec prožívá halucinace, a to jak sluchové, tak i zrakové, může vnímat barvy intenzivněji a u některých jedinců dochází i k tomu, že mohou vidět kaleidoskopické obrazce. Dále může člověk prožívat buď euforii nebo smutek, to záleží na tom, v jakém duševním rozpoložení se člověk nachází. Toto záleží na takzvaném „set“ a „setting“. Set je vlastně nálada člověka v tu dobu, záleží na životní situaci a co člověk prožívá. Setting je prostředí, kde dochází k užití drogy, zda jedinec to místo zná či ne a zda jsou kolem další lidé. Pokud je obojí v pozitivním slova smyslu, může člověk prožít příjemné pocity, pokud je z toho něco narušeno, tak může prožít něco děsivého, negativního, říká se tomu „bad trip“ [29, 30].

LSD se pořizuje na černém trhu a může mít různé formy. Je to syntetický halucinogen. Buď tedy jako trip či krystaly. První forma, tedy trip, je ve formě papírových čtverečků, které na sobě mají potisk s různým symbolem. Co se týče krystalů, vypadají jako malé granulky v různém zbarvení, nejčastěji zelené či

tmavě modré. Užívá se perorální cestou, nechává se rozpustit v ústech pod jazykem. Jako účinná látka je diethylamid kyseliny lysergové. Není vždy čisté, může být kombinováno s extází. Tím dochází k nepředvídatelným účinkům na jedince, kteří je požívají. Často se užívání drogy může vázat také na prostředí s určitým stylem hudby, na jedince, kteří mají určitý styl oblékání a další. Spolu s extází dominuje v prostředí takzvané hudební scény, tedy jako taneční droga. Vyšší dávky mohou také způsobit vztahovačnost až dokonce paranoiu, dále také mohou nastat poruchy myšlení, špatný úsudek či poruchy paměti. Nestává se, že by byly případy předávkování LSD, avšak je drogou velmi nepředvídatelnou, co se týká účinku [28, 31].

3.3.4 Syntetické opioidy

Jde o uměle vytvořenou skupinu opioidů, mezi které patří například fentanyl, metadon či petidin. Tento fenomén nových syntetických opioidů je stále na vzestupu, a to z důvodu toho, že je lze lehce sehnat na internetových stránkách, dále také jejich cenová dostupnost a jako další je, že lze jejich prokazatelnost dle standardních testů na drogy prokázat velmi těžko. Tyto látky byly vyvíjeny již v sedmdesátých letech, a to jako náhrada za morfium. Další vznikají bohužel velmi často, doslova na měsíční bázi a k tomu stačí nepatrná modifikace chemické struktury léčiv či již už známých drog. Často jde o opiáty léčiv, které se používají ve zdravotnictví, tedy fentanyl. Tyto látky figurují velice značně, co se týče úmrtí z předávkování, převážně tedy ve Spojených státech amerických [32].

Fentanyl je syntetický opiát a narkotické analgetikum. Distribuuje se pod různými názvy jako Duragesic či například Sublimaze. Je dostupný legálně, a to ve formě náplastí nebo také ve formě tablet proti bolesti. V medicíně se používá jako náhrada některých druhů opiátů pod názvem sufentanil a co se týká veterinárního lékařství, tak pod názvem carfentanil. Je důvodem spousty případů předávkování. To je dáno především silou fentanylu. Fentanyl je totiž

osmdesátkrát až stokrát silnější než morfium a oproti heroinu je silnější až padesátkrát. Z fentanylu také obchodníci mají vyšší zisk, jelikož ho lze velice dobře ředit na rozdíl od heroinu a zachovává si i po ředění stále stejnou kvalitu. U fentanylu je důležitá manipulace s ním, jelikož i vystavení osoby jen malému množství čistého fentanylu může způsobit smrt. Je často zaměnitelný s kokainem díky barvě a přepravě v kostkách. Látka by neměla být testována na místě, ale měla by být testována na odborném pracovišti nebo by alespoň měla být označena tak, aby bylo jasné, že je u ní podezření, že jde o fentanyl. Pozitivně reaguje na test NIK pro kokain, proto je možná záměna. Důležité je používat ochranné prostředky [33].

Fentanyl byl použit v roce 2002 v Moskvě. Na divadlo Dubrovka byl spáchán teroristický útok, kdy bylo vzato velké množství rukojmích, zhruba osm set padesát. Šlo o čečenské islámisty, kteří chtěli, aby byla stáhnuta vojska a ukončena tak druhá čečenská válka. K eliminaci útočníků byl použit aerosol, který obsahoval směs látek. Šlo o směs carfentanilu a remifentanilu, která byla nastříknuta do vzduchotechniky. Důsledkem toho byla akutní otrava zhruba sto dvaceti devíti rukojmích. Zdravotní problémy měli i rukojmí, kteří přežili [33].

Epidemie fentanylu zasahuje Švédsko od roku 2015. V tomto roce zemřelo tři sta šedesát devět jedinců, většina ve věku dvacet pět až třicet osm let. Nejmladší obětí se stala tříletá dívka. I když byla prevalence a počet uživatelů marginální, byla tato situace hodnocena jako nejzávažnější na švédském drogovém trhu. V roce 2017 dokonce zemřelo na fentanyl více lidí než v silniční provozu. Stejně jako další psychoaktivní látky, včetně syntetický opioidů, jsou vyráběny v práškové formě v Číně a jsou distribuovány do Evropy. Ve Švédsku je ročně evidováno přibližně dvě stě sedmdesát pět úmrtí ve spojitosti s fentanylem. V ČR došlo v roce 2016 k patnácti předávkováním opiáty, z toho jeden člověk předávkován čistě fentanylem. Ten se vyrábí například v nelegálních

laboratořích na Slovensku a u nás je extrahován například z náplastí, či z jiných produktů, které ho obsahují. Na Slovensku je fentanyl od roku 2010 drogou číslo čtyři, tedy čtvrtou nejpoužívanější [34, 35].

3.4 Nebezpečné látky

Nebezpečné látky jsou takové látky, které jsou nebezpečnými chemickými látkami nebo jejich směsmi a které mají jednu nebo více nebezpečných vlastností. Nebezpečné látky mají i různé účinky. Účinky mohou být například hořlavé, výbušné či toxické. Je nutné znát hlavní nebezpečný účinek látky, tedy ten, který z účinků je nejvíce nebezpečný. V praxi je považován za nejnebezpečnější ten, který ohrožuje zdraví a k vyvolání jeho účinku stačí nejmenší množství [36, 37].

Závadné látky jsou látkami, které jsou schopny ohrozit kvalitu povrchových či podzemních vod a nejsou vodami důlními ani odpadními. Kdokoliv, kdo zachází s těmito látkami či látkami zvláště nebezpečnými závadnými, a to ve větším rozsahu nebo pokud je to zacházení spojeno se zvýšeným nebezpečím, musí provést taková opatření, aby nedošlo ke vniku těchto látek právě do podzemních či povrchových vod i kanalizací [37].

3.4.1 Nebezpečné látky, které se vyskytují při výrobě drog

Při výrobě drog může vznikat spousta látek. Mezi tyto látky patří například aceton, amoniak, kyanovodík, benzen, ethanol, kyselina sírová, peroxid vodíku, hydroxid draselný, hydroxid sodný, toluen a mnoho dalších. Látky spojené s touto problematikou jsou uvedeny v typové činnosti. Seznam těchto látek je uveden v přílohách [37].

Jako příklad si můžeme uvést například **amoniak**, který je bezbarvým plynem a má ostrý a dráždivý zápach. Již při malých koncentracích dokáže silně dráždit sliznice. Při vyšších koncentracích dokáže způsobit leptání sliznic plic

a dýchacích cest, což může vést až k edému plic. Nemusí samozřejmě jít pouze o inhalační cestu, jelikož je dobře rozpustný ve vodě a po jeho požití může dojít k poleptání sliznic dutiny ústní, jícnu a dále také žaludku s možnou perforací. Při styku s okem, například vstříkem, může dojít až k jeho ztrátě. Jako další si můžeme uvést **kyanovodík**, tedy bezbarvou kapalinu, která je i za běžné teploty velmi těkavá a je typicky cítit po hořkých mandlích. Spolu se vzduchem tvoří výbušnou směs. Je to slabá kyselina, která ale dokáže vytvořit soli, které jsou prudce jedovaté, a to v případě, že jsou rozpustné ve vodě. Je prudce jedovatou látkou, která se dokáže do těla dostat všemi možnými vstupy. Způsobuje tkáňové dušení. Otrava se tak projevuje bolestí hlavy, dále hučení v uších, zvracení, motání hlavy, křeče a může vést až k dušnosti, která může způsobit bezvědomí až smrt. U zasažených kyanovodíkem je typické zbarvení kůže a sliznic do růžova a zápach z úst po hořkých mandlích. Jako další si můžeme uvést **toluen**, tedy metylbenzen. Toluen je bezbarvá kapalina. Páry toluenu spolu se vzduchem dokážou vytvořit výbušnou směs. Toxicita toluenu je dána narkotickým či dráždivým efektem. Způsobuje podráždění spojivek, sliznic nosohltanu, dále také ve vyšších koncentracích nevolnost, zvracení či ztrátu vědomí. Dále například **acetaldehyd**, který je bezbarvou a reaktivní kapalinou. Dokáže podráždit spojivky a sliznice dýchacích cest. Dále může způsobit narkotický účinek na centrální nervovou soustavu. Způsobuje také světloplachost či podráždění průdušek. Vysoké koncentrace můžou způsobit poleptání očí, kůže, bolest hlavy, průjemy či edém plic [9].

3.5 Typová činnost

Nález nelegální drogové laboratoře je momentálně předposlední vydanou typovou činností zadanou v katalogovém souboru typových činností. Tato typová činnost je označena číslem 17A a byla vydána dne 27. 1. 2022. Obsahuje společný list složek IZS, list operačních středisek složek IZS, list velitele zásahu,

dále list Policie České republiky, list Celní správy ČR a list jednotek požární ochrany. Obsahuje také dvě přílohy. Jedna se týká vybraných nebezpečných látek a jejich nebezpečných vlastností, které se vyskytují během nelegální výroby drog. Druhá obsahuje vzor výstražné tabulky, která označuje nebezpečnou oblast s výskytem nebezpečných látek. Jsou v ní podrobně popsány činnosti složek IZS při zásahu na nelegální drogovou laboratoř [37].

Typová činnost je definována jako činnost, která obsahuje postup složek integrovaného záchranného systému (IZS) při provádění záchranných a likvidačních prací, a to vše s ohledem na druh i charakter mimořádné události (MU). Typové činnosti jsou zpracovávány dle vyhlášky z roku 2001, tedy vyhláška č. 328/2001 Sb., která se zabývá některými podrobnostmi zabezpečení IZS, a to ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb. Zpracovanou typovou činnost vydává Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, přesněji tedy odbor IZS a výkonu služby [38].

Mezi základní pojmy, které se týkají této typové činnosti, patří například pojmy droga, prekurzor drog, nelegální drogová laboratoř, nelegální sklad chemických látek a odpadů, havárie, sanační práce, dále také látky nebezpečné a závadné, které již byly vysvětleny. **Droga** je návyková látka, v tomto případě tedy s ohledem na typovou činnost, se jedná především o omamné psychotropní látky, jedy a další, které ohrožují zdraví a život a jsou pro ně nebezpečné. A které dokážou nepříznivě ovlivňovat psychiku jednotlivce či sociální chování a dále také rozpoznávací nebo ovládající schopnosti člověka. Považuje se za ně i alkohol. U **prekurzoru drog** jde o látku chemickou, která může mít různá skupenství a slouží k nelegální výrobě drog. **Nelegální drogová laboratoř** je prostor či věc movitá nebo nemovitá, kde se vyrábí či vyráběly nedovolené návykové látky nebo se zde s nimi nakládá. To vše probíhá či probíhalo různými specifickými metodami, dále za pomoci právě již zmíněných prekurzorů drog či

chemických látek a různého vybavení, a to vše s cílem vyrobit nebo nějakým způsobem zpracovat návykové látky, tedy drogy. Do této typové činnosti spadá i pojem **nelegální sklad chemických látek a odpadů**, což je tedy sklad, ve kterém se skladují chemické látky a odpady, ale který nesplňuje legislativní požadavky, nejsou uzpůsobené a určené k této činnosti. **Havárie** je MU, která vzniká při práci s chemickými látkami, které jsou nebezpečné, dále i při přepravování těchto látek, nakládání s nebezpečnými odpady a také v souvislosti s provozem technických zařízení a budov. Patří sem i ohrožení kvality vod. Jako poslední pojem jsou **sanační práce**, tedy obnovovací práce, které nejsou ZaLp. Spočívají v obnovení životního prostředí a činnostech k obnově společenského života či materiálních hodnot. Obecně jde o obnovu území [37].

Tato typová činnost se nezaměřuje na nelegální pěstírny konopí, dále se také nezaměřuje na nález nelegálního skladu nebezpečných látek a odpadů a na nález odpadů po nelegální výrobě drog. Dále se také nezaměřuje na zásahy, které provádí sama PČR nebo Celní správa ČR, tedy v případech, kdy není potřeba zapojení složek IZS. To je například v případech, kdy se jedná o malé drogové laboratoře, které nemají takový rozsah. Dále se také netýká venkovních skládek, ani těch nepovolených, které nesouvisí s nelegální výrobou drog a nemají vazbu na nebezpečné látky, které souvisí s výrobou drog [37].

3.5.1 Ochrana zasahujících v místě zásahu

Osoby, které zasahují v místě nálezů nelegální drogové laboratoře, musí mít adekvátní způsob ochrany. Tato ochrana se určuje dle druhu nebezpečí, které jim může hrozit v místě zásahu, ale také i v jeho průběhu. Způsob ochrany určuje velitel zásahu. V případě, že je složité přesně identifikovat o jaký druh nebezpečí se jedná a jde o prvotní průzkum, musí být využit maximální stupeň ochrany. A to platí jak pro celý povrch těla, tak i pro dýchací cesty zasahujících. Všem, kteří se podílejí na zásahu musí být poskytnuty osobní ochranné prostředky. Ať

jde o složky IZS či další osoby, které se podílejí na ZaLp, mohou to být i pracovníci České inspekce životního prostředí, a kteří nemají vlastní účinné ochranné prostředky a je potřeba jejich činnost v nebezpečné zóně, poskytuje jim tyto osobní ochranné prostředky HZS kraje. V případě účinné ochrany nejde jen o správnou volbu ochranných prostředků, ale jde také o stanovení režimových opatření při práci v nebezpečné zóně. Mezi tyto režimová opatření patří pravidelné střídání zasahujících a pracujících právě v této nebezpečné zóně, dále také správné dodržování zásad pohybu osob v kontaminovaném prostředí. Důraz je také kladen na dekontaminaci a dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a po vrácení se ze zásahu. Dekontaminace se skládá z různých metod a postupů, dále také prostředků a organizačního zabezpečení, které vedou ke správnému odstranění nebezpečné látky, tedy kontaminantu. Není možné úplné odstranění nebezpečné látky, vždy zůstane zbytková kontaminace, ta je ale snížena dekontaminací a negativně neovlivňuje zdraví a život osob a zvířat [37].

Protichemický ochranný oděv se používá jako ochrana proti působení chemikálií a při kontaktu s nimi. Je kombinací částí oděvů a umožňuje použití dalších jako přilby, komunikačních zařízení a dýchacího přístroje. Protichemický ochranný oděv se může dělit dle jeho ochranných funkcí na šest typů. Typ číslo jedna je **plynotěsný protichemický ochranný oděv**, který se dá dále dělit na typ 1a, typ 1b a typ 1c. Typ 1a je plynotěsný protichemický ochranný oděv, který má přívod dýchatelného vzduchu, který není závislý na okolí. Například to může být dýchací přístroj s tlakovým vzduchem a otevřeným okruhem, jenž se nosí uvnitř ochranného oděvu. Typ 1b je vlastně stejný typ oděvu jako typ 1a, u kterého je ale dýchací přístroj nošen na vnější straně ochranného oděvu. Může být samozřejmě popřípadě použit i dýchací kyslíkový přístroj s uzavřeným okruhem. Poslední typ, tedy typ 1c, též plynotěsný protichemický ochranný oděv, který má přívod vzduchu veden například hadicí či potrubím. Je to tedy

oděv s dýchacím vzduchem, který vytváří přetlak. Co se týká tedy dalších typů, tak druhým typem je **neplynotěsný protichemický ochranný oděv** s dýchacím vzduchem, který vytváří přetlak uvnitř ochranného oděvu. Třetím typem je oděv, kterým je **kapalnotěsný oděv**, je tedy nepropustný proti kapalinám. Zato čtvrtým typem je **oděv těsný proti postříku**. Tedy proti postříku ve formě spreje, ne však přímo proti kapalinám jako oděv třetí. Další je pátý typ, a to je **prachotěsný oděv**, tedy funguje proti aerosolům suchých a jemných prachů. Posledním, šestým typem je **oděv omezeně těsný proti postříku**. Tedy funkční proti chemikáliím, ale pro omezené použití a pro omezené opakované použití. Jde o kapalně aerosoly, lehký postřík, nízký tlak, ne přímo postřík ve formě spreje jako typ číslo čtyři [39].

Velitel zásahu využívá při stanovení stupně ochrany pro zasahující osoby informační podporu od technika chemické služby, dále také od pracovníka chemické laboratoře HZS ČR nebo dále může ještě velitel zásahu spolupracovat s KOPIS. Podle toho, jaký je určen stupeň ochrany zasahujících v místě zásahu, kde se vyskytují nebezpečné látky, je vybrán určitý druh dýchací techniky a typ protichemického ochranného oděvu. Jelikož respirátory a roušky neslouží jako protichemická ochrana, je jejich použití zakázáno. Polomasky jsou povoleny, ale pouze, pokud mají kombinovaný filtr a jejich použití je možné pouze s těsnými ochrannými brýlemi. Jako nejvyšší stupeň ochrany pro zasahující slouží plynotěsný protichemický ochranný oděv, tedy typ číslo jedna. Kombinuje se s izolačním dýchacím přístrojem vzduchovým. Tento dýchací přístroj je nošen uvnitř oděvu, tedy jako typ 1a. Ochranné oděvy prvního typu jsou oděvy velmi objemné a mohly by způsobit únik nebezpečné látky, jelikož v případě nálezů nelegálních drogových laboratoří je spousta nepořádku a také málo prostoru pro manipulaci v takovém obleku. Hned po oděvu prvního typu je nejvyšším stupněm ochrany jednorázový protichemický ochranný oděv třetího typu. Tento oděv se kombinuje s izolačním vzduchovým dýchacím přístrojem, který je nošen

uvnitř oděvu. K tomuto obleku se kombinují holínky či jiná protichemická obuv a dva páry protichemických rukavic. Oděv se utěsňuje izolační páskou. Jako nejnižší stupeň ochrany v místě varny je ochranný oděv čtvrtého typu. Jde tedy o oblek, který je těsný proti postřiku. Tento oblek se kombinuje s holínkami či jinou protichemickou obuví, dále obličejovou maskou s kombinovaným filtrem a k tomu dva páry protichemických rukavic. Utěsnění se provádí zalepením izolační páskou. Pokud se ale na místě nachází více druhů nebezpečných látek, tak se stupeň ochrany určuje dle té látky, která je nejvíce nebezpečná. Pokud ale nelze určit druh nebezpečné látky nebo zhodnotit riziko, které vyplývá z požárně technických charakteristik nebezpečných látek, tak velitel zásahu jako stupeň ochrany stanovuje nejvyšší stupeň ochrany. V případě použití tohoto oděvu bere velitel zásahu v úvahu i to, jaký je objekt a jak se v něm půjde pohybovat. O tom, jak jsou látky nebezpečné, rozhodují jejich vlastnosti jako hořlavost, výbušnost, oxidační vlastnosti, dále také toxicita, žíravost či reaktivita a stabilita. Dále také jejich skupenství, koncentrace a stabilita. Podstatné je také jak jsou nebezpečné látky uloženy, zda v plastu, papíru, oceli, natlakované, uzavřené, otevřené a tak dále. A v neposlední řadě záleží na charakteru místa zásahu, na rozloze, uzavřenosti, členitosti a podobně. Po prvotním průzkumu velitel zásahu nařizuje případně nižší stupeň ochrany, a to s ohledem na to, jaká je míra nebezpečí, na dobu práce a na druhu pracovních činností [37].

3.6 Kazuistiky

V roce 2022 proběhly různé operace v rámci nálezu nelegální drogové laboratoře, které řešili detektivové Národní protidrogové centrály služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV). Jako první operaci uvádíme operaci METHA, kde skupina vietnamsko-česká vyrobila množství sedmnáct kilogramů metamfetaminu. Chemické látky na výrobu pocházely od firem z ČR, ty byly nakupovány za účelem legálního využití, a to ve velkých objemech. Šlo o miliony

korun. Výroba a prodej se pohybovaly v oblasti severozápadního pohraničí ČR. Prodej směřoval také do Spolkové republiky Německo. Tento případ se odehrával na šesti místech v ČR a během něho se podařilo na území Karlovarského kraje zajistit sedm kilogramů metamfetaminu, a to v krystalické podobě, dále také obnos peněz v částce tři miliony v hotovosti, dále jeden kilogram heroinu a v neposlední řadě celou kompletní laboratoř a sklad na chemické látky. Nakonec se zadokumentovalo při řešení případu deset kilogramů metamfetaminu. Ve skladu bylo nalezeno dále přes pět set litrů kyselin a rozpouštědel, dále také sedm kilogramů fosforu, dále také přes tisíc litrů toluenu. Obviněno bylo sedm osob [40].

Další operací byla operace s názvem PHALE. Šlo o skupinu osob, která se od začátku roku 2022 živila vyráběním a distribucí metamfetaminu, a to na území Prahy a krajů Ústeckého a Karlovarského. Skupinu tvořilo pět osob, tři byli vietnamské národnosti, dva české národnosti a jeden nizozemské. Jako hlavní organizátor je považován vietnamský pár, které to celé vedl, a to včetně nákupu prekurzorů a dalších potřebných prostředků k výrobě. Dále se také zabýval vývozem do Německa a Nizozemska. Další dvě osoby se podílely na samotné výrobě. Další osoba, žena, zajišťovala místa pro výrobu, kterými byly chalupy či chaty, které se nacházely daleko od civilizace. Varna se převážela vždy na místo, kde byla provedena výroba a následně byla zase převezena jinam. Z dalšího vybraného místa byla situace monitorována, aby nebylo možné odhalit tuto trestnou činnost. Poslední dvě osoby se staraly v Praze o chemické látky potřebné k výrobě. Šlo o červený fosfor, jód, prekursor, tedy tablety s efedrinem a rozpouštědla. Nakonec bylo zadrženo na území třech krajů sedm osob, a to díky spolupráci specializovaných složek PČR a krajských ředitelství. Celkem bylo provedeno devět domovních prohlídek, zajištěna varna, sedm kilogramů metamfetaminu, prekurzory drog a spousta chemických látek, hotovost sedm set tisíc korun nejen v české měně a vozidlo, které mělo cenu necelého milionu [41].

Poslední událostí je událost, která skončila výbuchem a následným požárem. Ten vypukl ve Slaném v panelovém domě. Složky IZS byly přivolány dne 23. 11. 2022 v noci, kolem druhé hodiny do Slaného, kde byl slyšet výbuch a začal požár. Bylo těžko zjistitelné, co to způsobilo, jelikož během dohašování nebylo možné ohledání místa. Došlo ke zranění jednoho muže v bytě, dále také policisty, který zasahoval při evakuování osob z panelového domu. Celkem bylo evakuováno sedmdesát sedm osob. Po ohledání bylo zjištěno, že šlo o nedovolenou výrobu a nakládání s OPL, a i s jedy. Šlo o dva muže, kteří si nakoupili chemikálie, skleněné nádoby a začali vyrábět pervitin. Jelikož došlo k tomu, že se chemická reakce stala neřízenou, došlo k zahoření a následnému vzniku požáru, který se začal rozšiřovat na ostatní materiály v bytě, které mohly hořet. Byli obviněni nejen z nedovolené výroby, ale také z obecného ohrožení [42].

4 METODIKA

V teoretické části diplomové práce je úvodem popsán IZS a jeho základní složky, dále je zde popsána problematika omamných a psychotropních látek, tedy nelegálních návykových látek, dále také historie a legislativa těchto látek. V teoretické části jsou dále ještě uvedeny nebezpečné látky, které se vyskytují při výrobě drog, samotná typová činnost a také popis ochrany zasahujících v místě mimořádné události. V neposlední řadě jsou v práci uvedeny kazuistiky. Celá teoretická část je realizována pomocí rešerší odborné literatury, tištěné i elektronické, dále je realizována pomocí elektronických článků, právních předpisů a fakultních studijních materiálů.

Předmětem diplomové práce je analýza připravenosti složek integrovaného záchranného systému na činnosti při nálezů nelegální drogové laboratoře. K plnění předmětu diplomové práce jsou zvoleny dvě metody. Metoda prováděna pomocí strukturovaných řízených rozhovorů a metoda pomocí SWOT analýzy.

4.1 Strukturovaný rozhovor s otevřenými otázkami

Je typem rozhovoru, kdy respondenti odpovídají na předem připravené otázky, které jsou pečlivě formulované. Tímto typem rozhovoru se tak zmenšuje pravděpodobnost, že by se informace, kterou z rozhovoru získáme, neměla výrazně odlišovat. Struktura rozhovoru je u všech respondentů stejná, protože jsou jim otázky kladené stále ve stejném složení jdoucím po sobě. Hlavním účelem tohoto rozhovoru je také minimalizování jakéhokoliv ovlivnění tazatele na respondenta. Otázky z rozhovoru byly rozeslány emailem, tedy písemně a následně byly řešeny osobně včetně doplňujících informací [43].

Rozhovor je založen na deseti předem připravených otázkách, kdy je prvních pět otázek stavěných pro HZS ČR a dalších pět otázek pro PČR a Celní správu ČR (viz níže).

1. *Setkal jste se někdy s drogovou laboratoří?*
2. *Jak jste postupoval při plánovaném a náhodném nálezů nelegální drogové laboratoře?*
3. *Které látky jsou nejvíce ohrožující?*
4. *Jak velká musí být drogová laboratoř, aby se postupovalo dle typové činnosti?*
5. *Stává se, že jsou laboratoře, kde se vyrábí více látek?*

1. *Setkal jste se někdy s drogovou laboratoří?*
2. *Jak jste postupoval při plánovaném a náhodném nálezů nelegální drogové laboratoře?*
3. *Jak se postupuje se zajištěným materiálem?*
4. *Jak zjistíte, že by mohlo jít o nelegální drogovou laboratoř a jaké jsou postupy?*
5. *Jak dlouho trvá odhalení nelegální drogové laboratoře?*

4.2 SWOT analýza

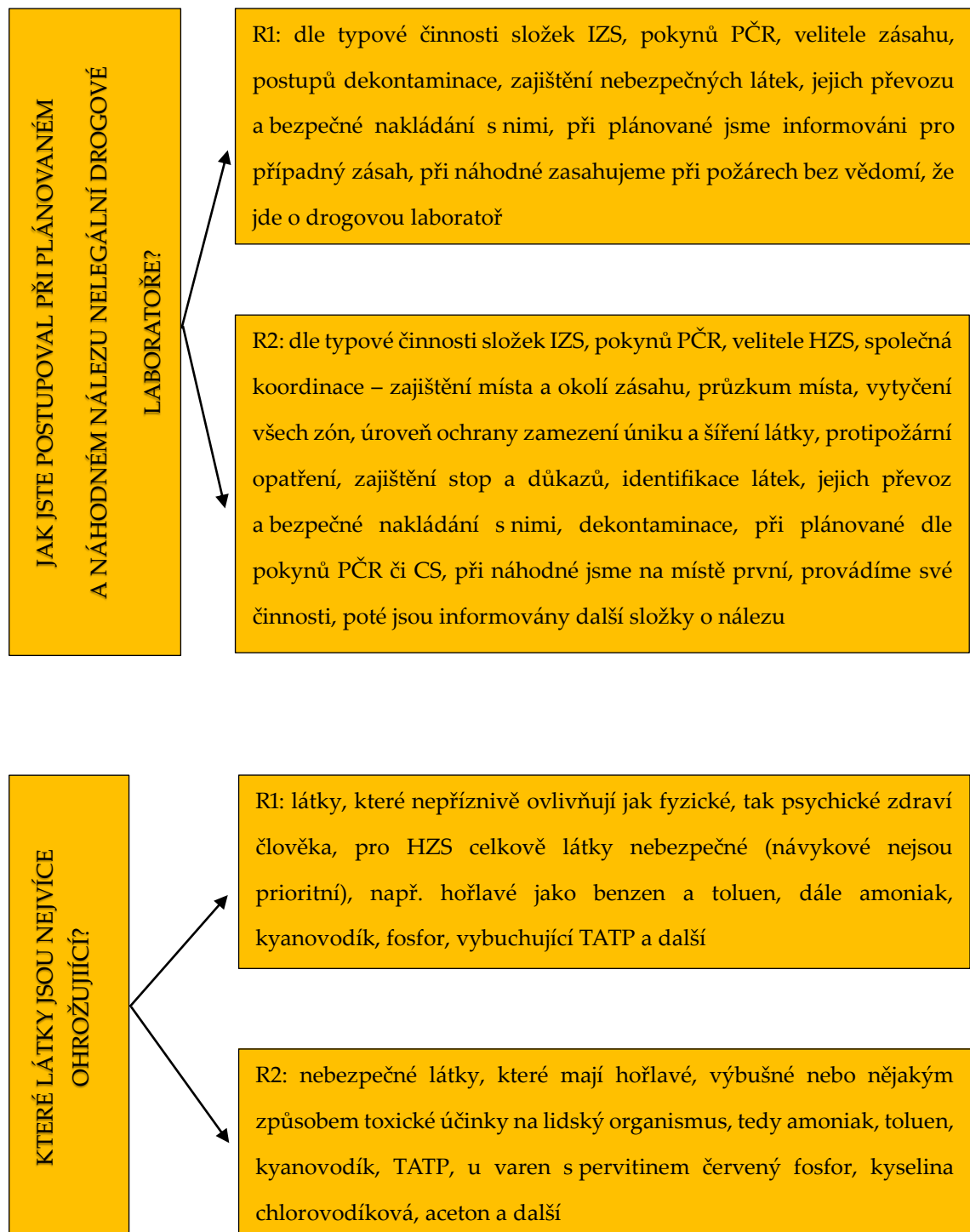
SWOT analýza slouží k tomu, aby šlo efektivně identifikovat silné a slabé stránky, ale samozřejmě též hrozby a příležitosti a následně je porovnávat. Jde tedy o vnitřní i vnější faktory. Každé písmeno v názvu popisuje danou problematiku, která se analyzuje. Písmeno **S** znamená anglicky strengths, tedy **silné stránky**. Písmeno **W** zase naopak weaknesses, tedy **slabé stránky**. Dalším písmenem je písmeno **O**, tedy opportunities, to jsou **příležitosti** a v neposlední řadě písmeno **T**, threats, které znamená **hrozby** [44].

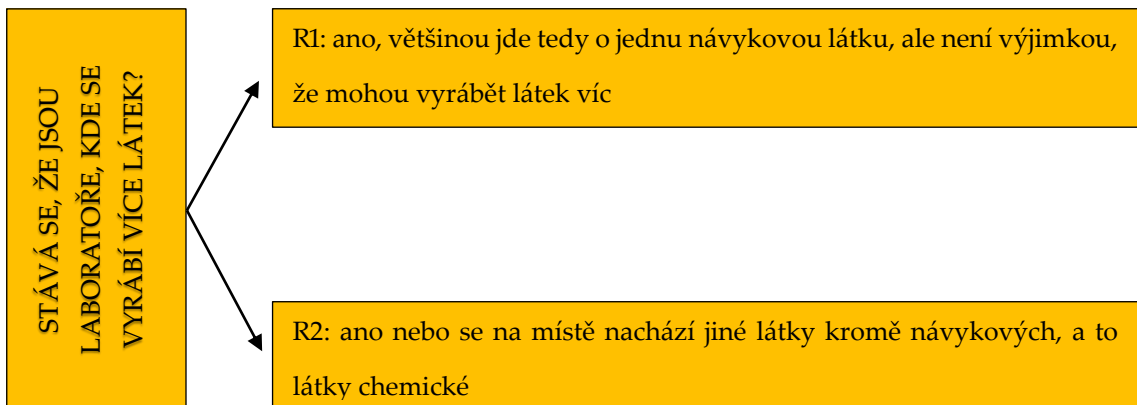
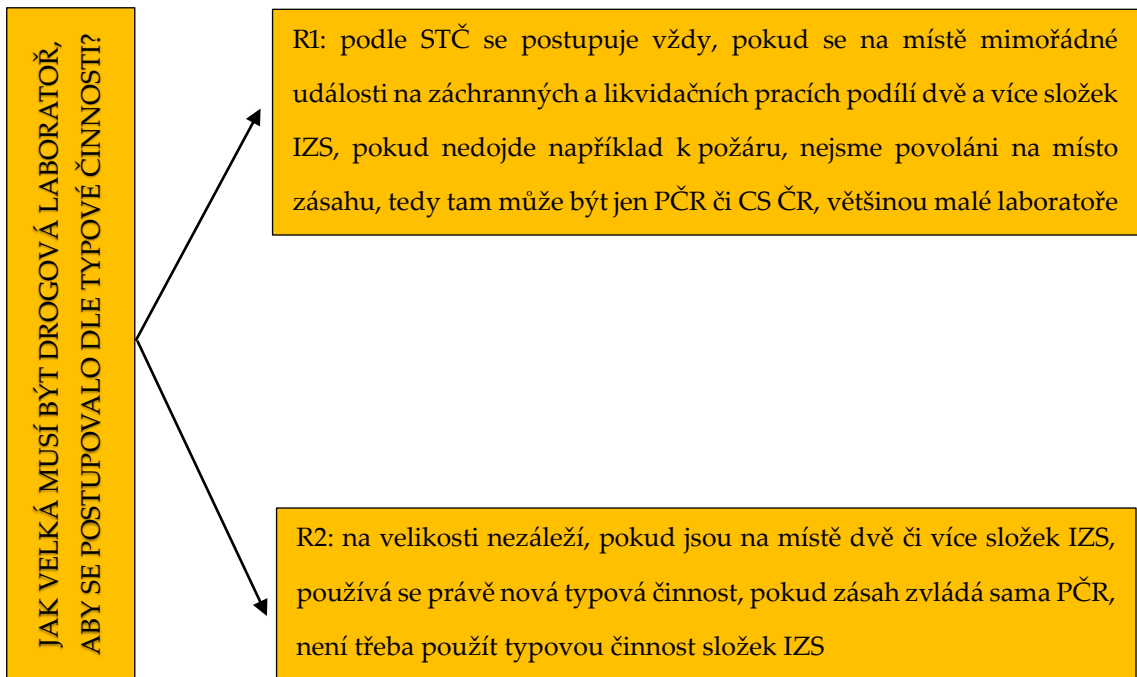
5 VÝSLEDKY

Na základě práce s odbornou literaturou byly stanoveny otázky pro respondenty, aby byla zjišťována jejich připravenost na nález nelegální drogové laboratoře. Dále také zjišťování jejich zkušeností s takovýmto nálezem, a to vše pomocí rozhovorů. Dále zde také krátce analyzujeme kazuistiky z teoretické části. A v neposlední řadě zde v této kapitole je provedena SWOT analýza, která vychází z rozhovorů, nabytých znalostí z teoretické části a ze samotné typové činnosti. Následovat bude navržení opatření ke zlepšení.

Strukturované rozhovory byly provedeny s příslušníky HZS ČR, dále s PČR a v neposlední řadě s celníky z Celní správy ČR (CS ČR). První otázka se zabývala tím, zda se vůbec někdy vybraný respondent setkal s drogovou laboratoří. Nakonec bylo vybráno menší množství respondentů, jelikož se velké množství z nich s drogovou laboratoří nikdy nesešlo nebo ne nikdy v rámci řešení drogové laboratoře pomocí typové činnosti či se takový nález nedal považovat za drogovou laboratoř či šlo o nález například drog v bytě. Dle respondentů HZS ČR také neproběhlo žádné cvičení či školení, kromě seznámení s novou typovou činností velitelem stanice. Celní správa taktéž uvedla, že součinnostní cvičení zatím neproběhla. Respondenti HZS ČR se shodli: *„Když už se dostaneme k takovému zásahu, je to velmi zřídka, jelikož jsme povoláni v případech vzniklého požáru nebo možného vzniku požáru či kvůli nebezpečným látkám. Vždy, když je plánovaný zásah, jsme ale PČR nebo CS ČR informováni pro případnou spolupráci.“*

5.1 Rozhovory HZS ČR

5.1.1 Shrnutí výsledků HZS ČR

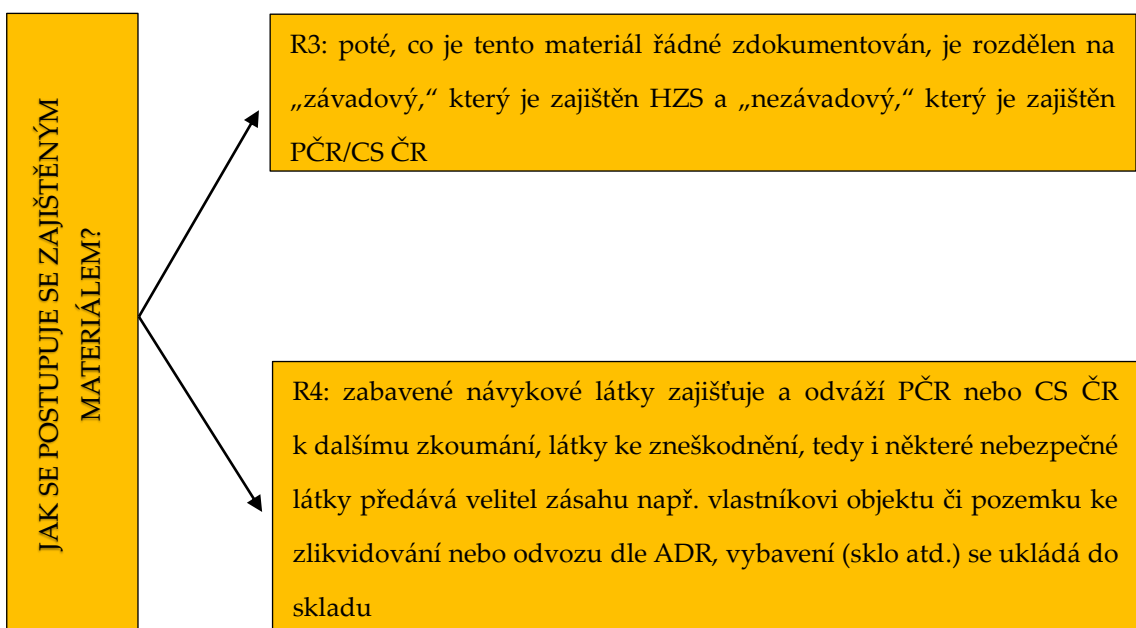
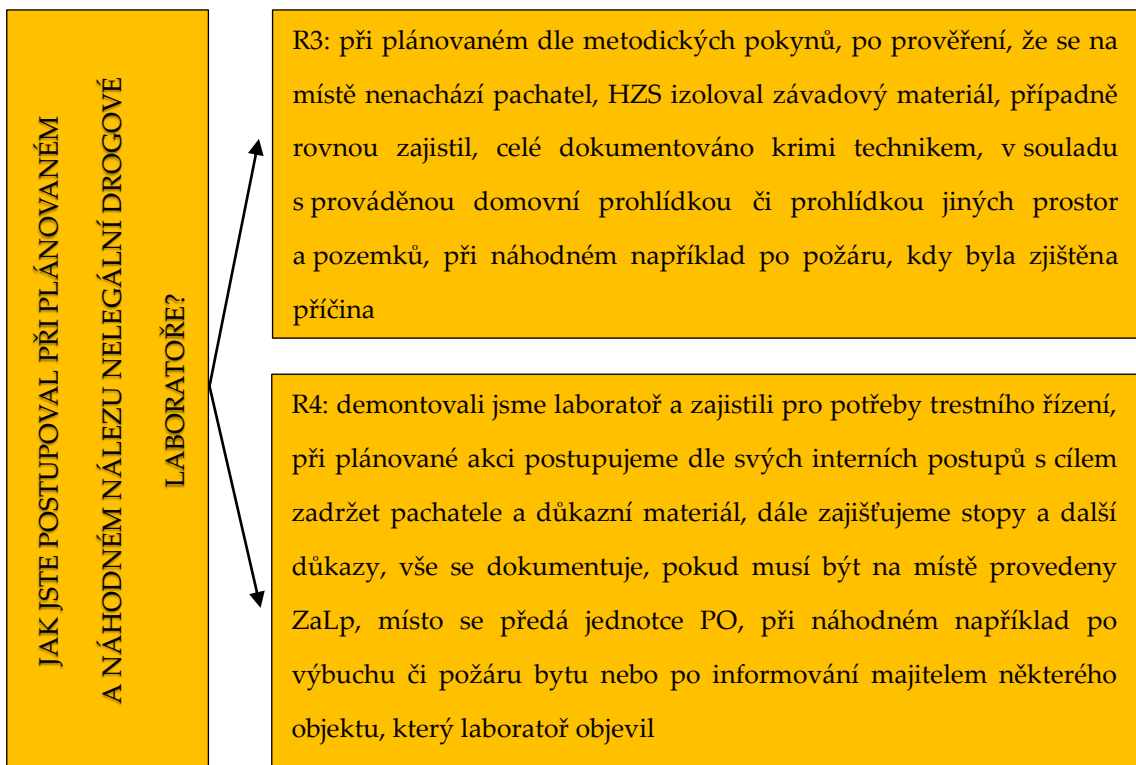
Rozhovory výše zobrazené v tabulkovém formátu proběhly s příslušníky HZS ČR města Prahy, kteří se s nálezem drogové laboratoře setkali. Na otázku, jak postupovali při plánovaném a náhodném nálezů nelegální drogové laboratoře odpovídali takřka totožně, jeden respondent rozvedl podrobnější odpověď. První respondent tedy postupoval dle typové činnosti složek IZS při společném zásahu v případě zásahu nelegální drogové laboratoře. Dále také dle pokynů PČR, která zajišťovala stopy a důkazy na místě, aby nedošlo k jejich zničení. Dále také prováděl vhodnou dekontaminaci jak osob, tak i použité techniky. V neposlední řadě také zajišťoval nebezpečné látky, jejich převoz a bezpečné nakládání s nimi. A samozřejmě se řídil dle pokynů velitele zásahu. Popsal také, že při plánovaném zásahu na nelegální drogovou laboratoř jsou informování předem od PČR či CS ČR pro případ, že by byla potřeba spolupráce. Při náhodném zasahují například při požárech, aniž by věděli, že jde o drogovou laboratoř. Druhý respondent se řídil také dle typové činnosti, pokynů PČR a velitele zásahu. Dále také uvedl, že byla provedena dekontaminace. Jako další uvedl společnou koordinaci při zajišťování místa a okolí zásahu. HZS prozkoumávalo i místo, zda nehrozí vznik nějaké nežádoucí reakce jako požár či výbuch. Byly vytyčeny i zóny dle nebezpečnosti. Byly provedeny opatření pro omezení dalšího úniku nebezpečné látky a též jejího šíření. Jako další i protipožární opatření. Další činností bylo také zajištění stop a identifikace nebezpečných látek, ne tedy přímo drog, ale látek, které by mohly způsobit nějakou nepříznivou reakci a s kterými musí být bezpečně nakládáno. A v neposlední řadě převoz těchto látek. Dále popsal, že při plánované akci postupují dle pokynů PČR či CS ČR a výše zmíněného. Při náhodném nálezů, že se na místě nacházejí i první a provádí své činnosti, poté jsou informovány další složky o nálezů.

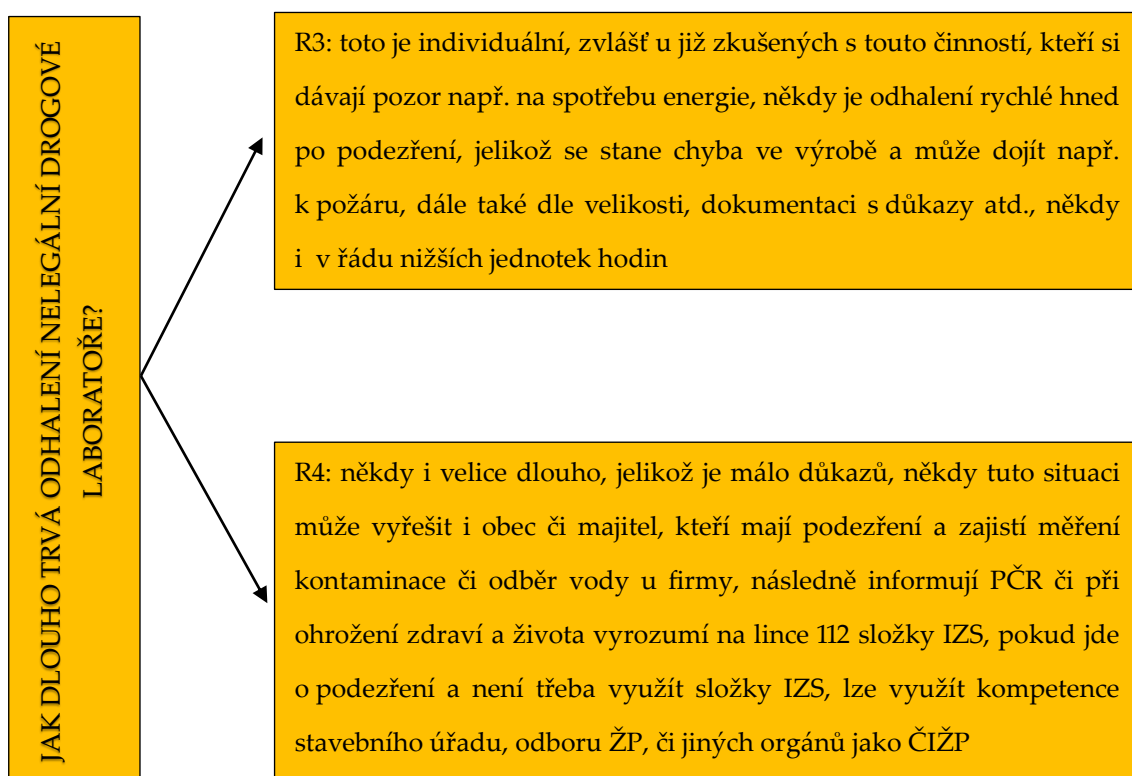
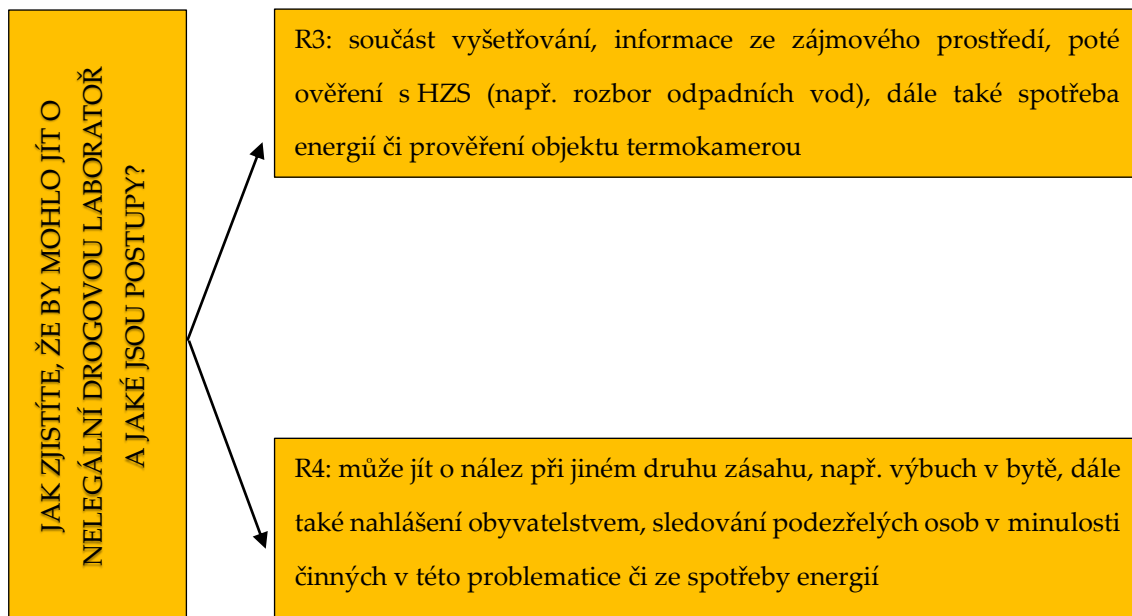
Další otázkou pro HZS ČR bylo, jaké látky jsou podle nich nejvíce ohrožující. První respondent uvedl obecně všechny látky, které mohou nějakým způsobem ovlivnit lidské zdraví, a to jak fyzicky, tak i po psychické stránce. Dále uvedl, že pro HZS jsou prioritní látky nebezpečné, jelikož nelegální návykové látky nejsou předmětem jejich činnosti. Dále uvedl jako příklady látky hořlavé jako benzen a toluen a mezi další látky amoniak, kyanovodík, fosfor, vybuchující TATP. Druhý respondent na tuto otázku uvedl, že látky nebezpečné, které mají hořlavé, výbušné či toxické účinky. Uvedl amoniak, toluen, kyanovodík a další. Dále uvedl, že v případech varen pervitinu se na místě nachází červený fosfor, kyselina chlorovodíková, aceton a další. Mezi látky, které dle něj jsou nejvíce ohrožující zvolil také TATP, což jsou peroxidy acetonu.

Zda záleží na velikosti nalezené laboratoře, aby se postupovalo dle typové činnosti, byla od prvního respondenta uvedena odpověď, že nezáleží, že se vždy teď postupuje dle typové činnosti, a tedy samozřejmě v případě, že se na místě události nachází minimálně dvě složky IZS. A neřeší to individuálně jen PČR či CS ČR. Druhý respondent odpověděl podobně, ale s tím, že pokud to je malá laboratoř, tak to řeší jen PČR či CS ČR, tedy není potřeba postupovat dle typové činnosti.

Poslední otázkou bylo, zda jsou laboratoře, kde se vyrábí více nelegálních návykových látek. První respondent uvedl, že je většinou výroba zaměřena pouze na jednu látku, ale že není výjimkou výroba i více látek v jedné laboratoři. Druhý respondent uvedl, že se v nelegálních drogových laboratořích může vyrábět více návykových látek, a že se na místě nachází i jiné látky, a to látky nebezpečné.

5.2 Rozhovory CS ČR

5.2.1 Shrnutí výsledků CS ČR

Rozhovory výše zobrazené proběhly s celníky z Celní správy ČR, kteří pracují na brněnském protidrogovém oddělení Generálního ředitelství cel. Na otázku, jak jste postupoval při plánovaném a náhodném nálezů nelegální drogové laboratoře první respondent odpověděl, že při plánované akci postupoval dle metodických pokynů. Dále také, že po prověření, že na místě není žádná osoba činná touto činností přítomna, byl vyzván HZS, aby závadový materiál izoloval nebo přímo zajistil, a to z důvodu, aby nedošlo k nevyžádané reakci při dalším vyšetřování na místě. Kriminalistický technik vše dokumentoval, zajišťoval veškeré stopy. Celý zásah probíhal v souladu s domovní prohlídkou či prohlídkou jiných prostor a pozemků. Při náhodném nálezů například po požáru, kdy byla zjištěna příčina a tou byla varna drog. Druhý respondent vypověděl, že laboratoř demontovali a zajistili pro provedení trestního řízení. Při plánované akci postupují dle svých interních předpisů. Jejich hlavním cílem je zadržet pachatele, který se nachází v místě či jeho následné vypátrání. Dále zadržení důkazního materiálu, tedy nelegálně vyrobených návykových látek. Zajišťování stop na místě, další důkazy, které by směřovaly k vypátrání pachatele a dokumentování celého procesu. Pokud je potřeba na místě provést záchranné a likvidační práce, aby nedošlo při vyšetřování například k nějakému výbuchu či požáru nebo následné zabavení nebezpečných látek, předá se místo jednotce požární ochrany, která místo zajistí. Při náhodném nálezů, například po výbuchu či požáru bytu nebo po informování majitelem některého objektu, který laboratoř objevil, ale postupy zůstávají stejné.

Další otázkou bylo, jak se postupuje se zajištěným materiálem. První respondent odpověděl, že se musí zabavený materiál nejdříve řádně zdokumentovat kriminalistickým technikem a následně je rozdělen na materiál „závadový“ a „nezávadový“. Závadový materiál, myšleno nebezpečné látky, je předán HZS.

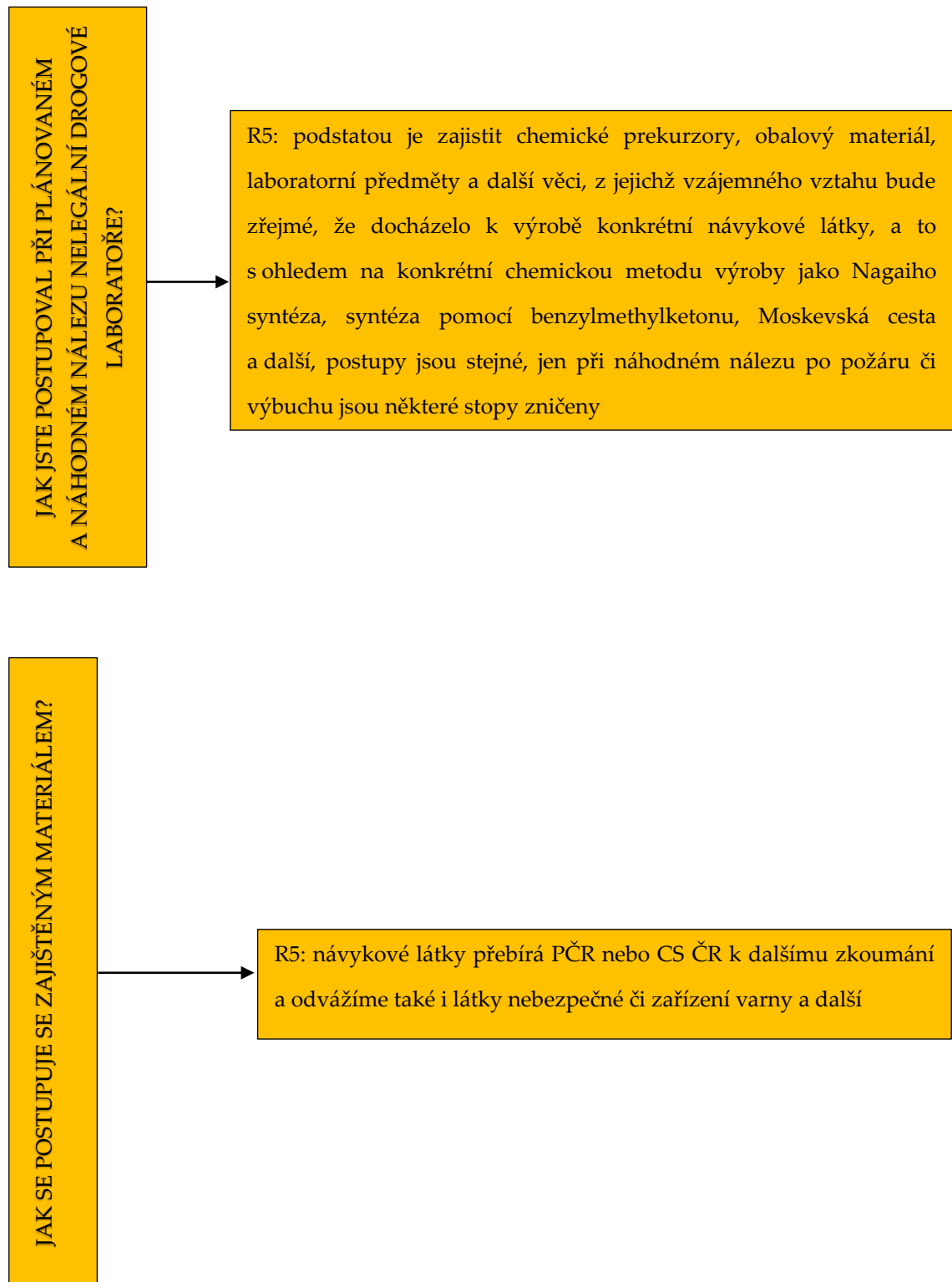
Nezávadový materiál, tedy nelegálně vyrobené drogy, zajišťuje PČR či Celní správa ČR k dalšímu šetření. Druhý respondent odpověděl podobně jako první a dodal navíc, že velitel zásahu předává některé nebezpečné látky vlastníkovvi objektu či pozemku ke zlikvidování nebo odvozu dle ADR. Další vybavení jako sklo se ukládá do skladu.

Další otázkou bylo, jakým způsobem vzniká podezření, že by se mohlo jednat o nelegální výrobu drog a jak se v tomto případě postupuje. První respondent uvedl, že jde o součást vyšetřování a informace ze zájmového prostředí. Dále probíhá po podezření spolupráce s HZS, a to ve formě rozboru odpadních vod. Dále může být laboratoř také odhalena velkou spotřebou energií či pro prověření objektu termokamerou. Druhý respondent vypověděl, že se v některých případech jedná i o nález drogové laboratoře ve spojitosti při jiném druhu zásahu, jako je například požár v bytě či výbuch. Dále může jít také o nahlášení obyvatelstvem při podezření. V neposlední řadě také sledování osob již činných v této problematice. A samozřejmě často to bývá po kontrole spotřeby energií, která je velmi znatelná.

Poslední otázkou bylo, jak dlouho může trvat tento proces vyšetřování podezření na nelegální drogovou laboratoř. První respondent odpověděl, že délka procesu může být velice individuální, a to převážně u zkušených s touto činností, kteří si dávají pozor na spotřebu energií a další činnosti, díky kterým by mohli být odhaleni. Někdy může být odhalení velmi rychlé, již po podezření, jelikož se stane chyba ve výrobě a dojde například k nějaké explozi či požáru. Dále uvedl, že samozřejmě záleží na velikosti laboratoře a dokumentaci se shromážděnými důkazy. Někdy to může být i v řádech nižších jednotek hodin. Druhý respondent uvedl, že proces může trvat i velice dlouho, jelikož může mít podezření velice málo doložitelných důkazů. V některých případech tuto situaci může vyřešit i majitel objektu či pozemku nebo obec, kteří při podezření na

nelegální drogovou laboratoř zajistí firmou vyšetření kontaminace a rozbor odpadních vod u některé firmy. Následně poté kontaktují PČR, pokud jde o ohrožení zdraví či života, tak na lince 112 informují složky IZS, ale pokud není třeba využít složky IZS, může být využita kompetence stavebního úřadu, odboru životního prostředí (ŽP) či přímo České inspekce životního prostředí (ČIŽP).

5.3 Rozhovor PČR

JAK ZJISTÍTE, ŽE BY MOHLO JÍT O NELEGÁLNÍ
DROGOVOU LABORATOŘ A JAKÉ JSOU POSTUPY?

R5: informace pochází zpravidla ze dvou zdrojů, a to od oznámení občanů nebo na základě činnosti bezpečnostních složek

JAK DLOUHO TRVÁ ODHALENÍ NELEGÁLNÍ
DROGOVÉ LABORATOŘE?

R5: doba se může hodně lišit, někdy může laboratoř náhodně objevit policejní hlídka při kontrole, tedy otázka hodin, pokud jde o sledovanou organizovanou trestnou činnost, může se jednat o měsíce

5.3.1 Shrnutí výsledků PČR

Výše uvedený rozhovor proběhl s respondentem z NPC SKPV PČR, který má s nálezem nelegální drogové laboratoře také zkušenosti. Podílel se též na vytváření typové činnosti. Respondent je v této kategorii pouze jeden, jelikož nebylo možné získat více respondentů, také z důvodu, že jsou některé informace citlivé. Na první otázku, jak postupoval při plánovaném a náhodném nálezu nelegální drogové laboratoře odpověděl, že je důležité zajistit veškeré stopy, které mají vztah k vyšetřovanému činu. A také, že je důležité zajistit správným způsobem prekurzory, obalový materiál, laboratorní předměty a další pomůcky, ze kterých lze přesně dokázat, o kterou nelegální návykovou látku se jednalo při nelegální výrobě. A to i vzhledem ke konkrétní chemické metodě výroby. Tyto metody i uvedl a patří mezi ně Nagaiho syntéza, což je metoda, která využívá červený fosfor. Další metodou je syntéza pomocí benzylmethylketonu či Moskevská cesta. Moskevská cesta je postup, kdy je efedrinový prekurzor redukován ve vodním prostředí, a to za použití jodu a červeného fosforu. Tento postup se používá především ve střední Evropě, za to postup pomocí Nagaiho syntézy se používá spíše v jiných částech světa. Dále uvedl, že jsou postupy stejné u plánovaného i náhodného nálezů, akorát u náhodného bývají některé stopy zničeny [45].

Další otázkou bylo, jak se postupuje se zajištěným materiálem. Na tuto otázku respondent odpověděl, že si zajištěný materiál, jako návykové látky přebírá PČR či CS ČR a dále je také zajištěný materiál zkoumán. Dále se ale také odváží nebezpečné látky i zařízení varny.

Na následující otázku, jak se zjišťuje, zda by mohlo jít o nelegální drogovou laboratoř uvedl respondent, že tato informace přichází z pravidla ze dvou zdrojů. Prvním zdrojem je oznámení od občanů. Anebo na základě činnosti bezpečnostních složek.

Na poslední otázku, jak dlouho trvá odhalení nelegální drogové laboratoře respondent odpověděl, že může být doba různá. Laboratoř může být totiž objevena policejní hlídkou při kontrole a může být tedy odhalena v řádech hodin, či může jít o dlouho sledovaný případ, kdy je dokumentována organizovaná trestná činnost a v tomto případě se může jednat až o měsíce práce.

5.4 Výsledky SWOT analýzy

Tabulka 1 - Matice SWOT analýzy (vlastní tvorba)

	Silné stránky	Příležitosti
Přednosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sepsané postupy pro každou složku ▪ Spolupráce složek IZS ▪ Propojení složek IZS na taktické úrovni řízení ▪ Propojení taktické úrovně řízení s operační úrovní řízení ▪ Kontrolní list 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zavedení pravidelných školení typové činnosti ▪ Provádět součinnostní cvičení složek IZS na taktické úrovni řízení ▪ Provádět součinnostní cvičení složek IZS na operační úrovni ▪ Legislativně zakázat legalizaci nových OPL ▪ Pravidelné ověřování znalostí MV – GR HZS ČR
	Slabé stránky	Hrozby
Nedostatky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Malá zkušenost ▪ Absence školení typových činností ▪ Nedostatek součinnostních cvičení ▪ Neznalost problematiky ▪ Personální podstav 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neznalost postupu na místě zásahu ▪ Špatné vyhodnocení situace na místě zásahu ▪ Vznik požáru/výbuchu ▪ Časová prodleva ▪ Legalizace nových OPL
	Interní	Externí

V matici SWOT analýzy jsou popsány slabé stránky, silné stránky, příležitosti a hrozby, které jsou stanoveny dle teoretické a praktické části. Jsou seřazeny dle subjektivního hodnocení.

Tabulka 2 - Výpočet SWOT analýzy (vlastní tvorba)

	1	2	3	4	5	Počet	Váha	Hodnocení	Výsledek
Silné stránky									
Sepsané postupy pro každou složku		1	1	1	1	4+1=5	0,333	5	1,667
Spolupráce složek IZS			2	2	2	3+1=4	0,267	5	1,333
Propojení složek IZS na taktické úrovni řízení				3	3	2+1=3	0,2	4	0,8
Propojení taktické úrovně řízení s operační úrovní řízení					4	1+1=2	0,133	4	0,533
Kontrolní list						0+1=1	0,067	3	0,2
Součet						15		Součet	4,533
									3
Slabé stránky									
Malá zkušenost		1	1	1	1	4+1=5	0,333	-4	-1,333
Absence školení typových činností			2	2	2	3+1=4	0,267	-4	-1,067
Nedostatek součinnostních cvičení				3	3	2+1=3	0,2	-3	-0,6
Neznalost problematiky					4	1+1=2	0,133	-2	-0,267
Personální podstav						0+1=1	0,067	-1	-0,067
Součet						15		Součet	-3,75
Příležitosti									
Zavedení pravidelných školení typové činnosti		1	1	1	1	4+1=5	0,333	5	1,667
Provádět součinnostní cvičení složek IZS na taktické úrovni řízení			2	2	2	3+1=4	0,267	5	1,333
Provádět součinnostní cvičení složek IZS na všech úrovních řízení				3	3	2+1=3	0,2	4	0,8
Legislativně zakázat legalizaci nových OPL					4	1+1=2	0,133	3	0,4
Pravidelné ověřování znalostí MV - GR						0+1=1	0,067	3	0,2
Součet						15		Součet	4,4
Hrozby									
Neznalost postupu na místě zásahu		1	1	1	1	4+1=5	0,333	-5	-1,667
Špatné vyhodnocení situace na místě zásahu			2	2	2	3+1=4	0,267	-4	-1,067
Vznik požáru/výbuchu				3	3	2+1=3	0,2	-3	-0,6
Legalizace nových OPL					4	1+1=2	0,133	-3	-0,4
Časová prodleva						0+1=1	0,067	-2	-0,133
Součet						15		Součet	-3,867
Interní (součet silných a slabých stránek)									0,783
Externí (součet příležitostí a hrozeb)									0,533
Celkem									1,317

Výpočet SWOT analýzy je postupně porovnáván dle priorit, kolikrát je daná problematika vybrána nad jinou v též kategorii dle subjektivního zhodnocení. Výsledkem tedy bylo, kolikrát byla daná teze vybrána nad ostatními. Součet výsledků byl vydělen jednotlivými preferencemi a došlo tak k vypočtení váhy toho bodu v dané kategorii.

Následně byly subjektivně hodnoceny dané parametry dle důležitosti a číselně popsány ve sloupci hodnocení, kdy číslo 5 je nejdůležitější. U kladných stránek musí být hodnota v plusu a u záporných musí být hodnota v mínusu. Následným vynásobením váhy a hodnocení máme výsledek, který shrnuje předchozí postupy. Každá kategorie je následně sečtena, dále sčítáme interní faktory, poté externí faktory a naposledy jsou sečteny všechny kategorie do celkového součtu. Ve SWOT analýze vyšly interní faktory v kladném čísle, to znamená, že silné stránky převažují nad těmi slabými, a to samé nám vyšlo i u externích faktorů, kdy mají převahu příležitosti nad hrozbami. Výsledek celkově tedy vyšel kladně, což znamená, že klady převažují zápory.

5.4.1 Shrnutí výsledků SWOT analýzy

Poté, co byly osobní poznatky z teoretické části a získané informace z rozhovorů vloženy do SWOT analýzy, vyšel kladný výsledek 1,3. Výsledek je tedy pozitivní a poměrně uspokojivý.

Jelikož je spolupráce složek IZS velice častá a s typovými činnostmi mají bohaté zkušenosti, je zde kvalitní základ na to i s novou typovou činností dosahovat kvalitních výsledků při zásahu.

Slabé stránky se spíše odvíjí od malé zkušenosti, která není až tak ovlivnitelná, jelikož ne každý se k takovému zásahu vůbec někdy může dostat. To souvisí tedy

s neprovedenými školeními a cvičeními, které ještě neproběhly, jelikož je tato typová činnost stále poměrně nová. Silné stránky ty slabé o dost převyšují.

Příležitosti mají výslednou hodnotu podobnou se silnými stránkami. Využití příležitostí by mohlo vést ke zlepšení celé situace a k co nejmenšímu ohrožení hrozbami.

Poslední kategorií jsou hrozby. Jejich hodnota je podobná slabým stránkám. Uvedené hrozby je důležité řešit, aby nemohly být zásahy negativně ovlivněny.

Jelikož je tedy výsledek kladný, a to s hodnotou 1,3, dá se obecně říci, že by připravenost složek IZS neměla být nějakým vážným způsobem negativně ovlivněna a měla by přinášet pozitivní výsledky.

5.5 Vyhodnocení stanovených hypotéz

Hypotéza 1: *Hasičský záchranný sbor České republiky se setkává s nelegální drogovou laboratoří stejně často jako ostatní složka Celní správa České republiky.*

Celní správa ČR, i když je ostatní složkou IZS, se setkává s nelegální drogovou laboratoří častěji než HZS ČR. Ukazují na to rozhovory i informace z typové činnosti. V typové činnosti je i uvedeno, že pokud jde o plánovaný zásah CS ČR většího rozsahu, musí být informován styčný důstojník HZS kraje z důvodu jednotné komunikace v případě, že by byl potřebný zásah HZS kraje a dohodnout tak spolupráci. To tedy znamená rezervovat kapacity IZS. Jejich zásah je potřebný například v případech vzniklého požáru, výbuchu a dalších nebo pokud hrozí vznik některé takové situace. Tudíž není možné tuto hypotézu potvrdit.

Hypotéza 2: *Složky integrovaného záchranného systému mají povědomí o drogových laboratořích.*

S nálezem nelegální drogové laboratoře je poměrně malá zkušenost, a tedy je i malá zkušenost s typovou činností složek IZS. Což je usouzeno z rozhovorů s respondenty, ale také dle hledání respondentů, kteří se s touto problematikou vůbec setkali. I přesto ale složky IZS mají povědomí o těchto zásadách a znají postupy, které jsou stanoveny v typové činnosti. Hypotéza je tedy potvrzena.

6 DISKUZE

Tato část práce pojednává o výsledcích získaných z rozhovorů, z provedené SWOT analýzy a porovnává je s informacemi získanými z teoretické části práce, tedy s dostupnou odbornou literaturou a zjištěnými odbornými informacemi v dané oblasti. V části teoretické je uveden přehled o IZS, stručné informace o typové činnosti, dále také popis, na co se přesně tato typová činnost zaměřuje. Současně byly v práci popsány i nelegální návykové látky, které jsou zde blíže specifikovány dle jejich vlastností. Popsány jsou zde také nebezpečné látky, a to včetně jejich definice pomocí tabulky z typové činnosti. Dále je uveden také popis ochrany zasahujících a v neposlední řadě také historie a legislativa.

Praktická část diplomové práce je zaměřena na analýzu připravenosti složek IZS na nález nelegální drogové laboratoře. Data byla získána pomocí dvou výzkumných technik. Strukturované rozhovory byly provedeny se zástupci složek HZS ČR, CS ČR a PČR. Celkem je v práci uvedeno pět rozhovorů, a to se zástupci, kteří se s nálezem nelegální drogové laboratoře přímo setkali, a to již po vytvoření typové činnosti. Dále byla vytvořena SWOT analýza, a to na základě typové činnosti, zjištěných dostupných informací a z provedených rozhovorů.

6.1 Rozbor rozhovorů

Získané rozhovory proběhly tedy s pěti zástupci složek IZS, jak již bylo uvedeno. Jelikož se jedná o téma, které zahrnuje poměrně novou typovou činnost, tedy typovou činnost z roku 2022, bylo předpokládáno, že spousta respondentů nebude mít žádnou zkušenost s touto typovou činností. Jde také o problematiku, která není až tak častá, a proto spousta respondentů nemusí mít celkově s nelegálními drogovými laboratořemi takřka žádnou zkušenost. První otázkou v rozhovoru bylo, **zda se respondent někdy setkal s drogovou**

laboratoři. Jak již bylo uvedeno, spousta respondentů odpověděla, že nikoli a že ani v minulosti se k takovému případu nedostali. Další odpovědí také bylo, že se dostali k nelegální výrobě návykových látek, ale že se stěží dalo hovořit o laboratoři. Jelikož jde stále o novou typovou činnost, nemají s ní ani zkušenosti ze cvičení, jako s jinými typovými činnostmi. Bylo tedy vycházeno z toho, že vzorek respondentů bude muset být rozšířen. Na jiný kraj a na Celní správu ČR. Bylo zvoleno Protidrogové oddělení Brno CS ČR. První dvě otázky byly stejné jak pro HZS ČR, tak i pro PČR. Další otázky se lišily. Celní správa ČR dostala shodné otázky s PČR. Ve výsledcích jsou uvedeny rozhovory s těmi, kteří se s nelegální drogovou laboratoří přímo setkali.

První otázkou pro respondenty HZS ČR bylo, **jak postupovali při plánovaném a náhodném nálezů nelegální drogové laboratoře.** Odpovědi respondentů byly téměř totožné. R1 uvedl: *„Postupoval jsem při nálezů dle typové činnosti IZS, pokynů PČR, dle velitele zásahu, správných postupů dekontaminace. Zajistili jsme nebezpečné látky, jejich převoz a bezpečné nakládání s nimi. Pokud jde o plánovaný zásah, jsme informováni dopředu PČR či CS ČR, a to pro případ možné spolupráce a jsme tím tak rezervováni, dá se říct. Při náhodném zásahu se zde nacházíme třeba kvůli požáru, a to bez vědomí, že se může jednat o nelegální drogovou laboratoř.“* R2 k tomu doplnil: *„Podle velitele HZS, společné koordinace včetně zajištění místa a okolí zásahu, průzkumu místa, vytyčení všech zón, úroveň ochrany zamezení úniku šíření látky, protipožární opatření a zajištění stop a důkazů. Pokud jde o plánovaný zásah, tak dle pokynů PČR nebo CS ČR, pokud jde o náhodný nález, jsme na místě první, provádíme své činnosti, poté jsou informovány další složky o nálezů.“* Co se týká úkolů a činností jednotek požární ochrany při asistenci PČR nebo CS ČR, a to při plánovaném zásahu, tak je v typové činnosti uvedeno, že je velitelem zásahu buď příslušník PČR nebo CS ČR. Na místo zásahu je JPO vyslána KOPIS na žádost PČR či CS ČR pro možný zásah v případě požáru, výbuchu či zásahu na nebezpečnou látku. Velitel JPO je stále v kontaktu s velitelem zásahu a dodržuje

bezpečnostní opatření, která jsou mu sdělena. Na žádost velitele zásahu tak provádí v nebezpečné zóně činnosti jako je odvětrávání, uhašení požáru, měření výbušných koncentrací a další. Úkoly JPO se liší v případě, že přebírá místo zásahu od PČR či CS ČR velitel zásahu HZS ČR, a to v případě, pokud je třeba provést další opatření. Nebo pokud nepředchází zásahu jakákoliv činnost PČR či CS ČR, stává se velitelem zásahu HZS ČR. V tomto případě jde o neplánovaný zákrok. Převzetí zásahu se oznamuje na KOPIS, dochází k uzavření místa události, musí se vytyčit zóny, a to vnější a nebezpečná, nástupní prostor jak pro JPO, tak i pro složky IZS. Uzavírání místa provádí PČR. Prostřednictvím KOPIS dojde také k vyrozumění dotčených orgánů veřejné správy jako je obec, ve které došlo k nález, dále orgány ochrany ŽP, dále také správce vodního toku či povodí nebo ČIŽP a v neposlední řadě majitele pozemku. Jak uvádí respondenti, tak k činnostem patří bezpečný průzkum místa, a to z hlediska protipožárních opatření, vyloučení zápalných zdrojů či nástražného výbušného systému. Zamezení úniku látek do ŽP, identifikace látek, ochrana osob před účinky nebezpečných látek. Vše probíhá v souladu s Bojovým řádem JPO, dle metodických listů kapitoly L, která se zabývá nebezpečnými látkami. Sem spadají tedy činnosti, které respondenti též uvedli, jako průzkum místa, dekontaminace zasahujících, ale i obyvatelstva či techniky, identifikace chemické látky, identifikace nebezpečných látek, zajištění odvozu těchto látek, manipulace s látkami, a to včetně umístění do bezpečných obalů či zajištění stop v nebezpečné zóně, kdy HZS ČR zajistí odvoz do provizorního skladu nebezpečných látek a další. Mezi další činnosti patří také poskytnutí první pomoci zraněným osobám a prostřednictvím KOPIS přivolání ZZS, užívání ochranných prostředků a zasahujícím členům složek IZS tyto prostředky poskytnout, pokud je nemají. Odpovědi respondentů korespondují s činnostmi popsány v typové činnosti, i když byly stručně popsány. Respondenti spíše popsali, podle čeho postupovali, než přímo činnosti na místě zásahu dle typové činnosti [37].

Další otázkou bylo, **jaké látky hodnotí jako nejvíce ohrožující**. Byly uvedeny látky nebezpečné, ne nelegální návykové látky, jelikož jsou pro HZS důležitější v rámci jejich činností, a to z důvodu právě možného požáru, výbuchu, znečištění ŽP a dalších. R1 uvedl: *„Látky, které mohou nepříznivě ovlivňovat jak psychické, tak i fyzické zdraví člověka. Pro nás jako pro HZS jsou nejvíce ohrožující látky nebezpečné, kvůli kterým se primárně k zásahům dostáváme. Návykové látky nejsou přímo předmětem naší činnosti, i když manipulace s nimi je taktéž velmi nebezpečná. Jde o látky například hořlavé, kterými je benzen či toluen. Mezi další látky, které se při výrobě drog nachází jsou amoniak, kyanovodík, fosfor, dále vybuchující TATP a další.“* V typové činnosti jsou tyto nebezpečné látky přímo popsány v tabulce, a to včetně jejich vlastností. Je zde například uveden aceton, což je vysoce hořlavá kapalina, která je zdraví škodlivá, dále také chlorovodík, který je toxickým žíravým plynem, dále amoniak, který popisuje autor Štětina ve své knize jako bezbarvý plyn, který má ostrý a dráždivý zápach, a i v malé koncentraci může vážně poleptat sliznice. V knize Medicíně katastrof jsou uvedeny účinky těchto látek, které jsou hořlavé, toxické a výbušné. Toto uvedl i druhý respondent: *„Nejvíce ohrožující jsou pro nás nebezpečné látky, které mají hořlavé, výbušné nebo nějakým způsobem toxické účinky na lidský organismus. Látky, které se nacházejí na místě zásahu bývají amoniak, toluen, kyanovodík či TATP. Při nálezu varny perovitinu to bývá červený fosfor, kyselina chlorovodíková, aceton a další.“* Další takovou látkou, která je popisována autorem Štětinou je i kyanovodík, kterou popisuje jako bezbarvou těkavou kapalinu, která je cítit po hořkých mandlích a se vzduchem vytváří výbušnou směs. A v neposlední řadě například toluen, který je též bezbarvou kapalinou a se vzduchem tvoří také výbušnou směs. Dráždí spojivky, sliznice nosohltanu a ve vyšších koncentracích může způsobit ztrátu vědomí [9, 36, 37].

Na otázku, **jak velká musí být drogová laboratoř, aby se postupovalo dle typové činnosti** zněla od R1 odpověď: *„Na velikosti laboratoře nezáleží, podle typové činnosti se postupuje vždy, pokud se na místě mimořádné události nachází dvě a více*

složek IZS a společně se podílejí na záchranných a likvidačních pracích. Pokud nedojde k požáru například, není třeba naše spolupráce na místě, tedy se může na místě zásahu nacházet jen PČR či CS ČR a v tomto případě se nepostupuje dle typové činnosti.“ Druhý respondent odpověděl podobně, ale uvedl: „Pokud to je malá laboratoř zasahuje jen PČR či CS ČR, v tomto případě se nepostupuje podle typové činnosti.“ Na místě zásahu se v tomto případě nejčastěji setkává PČR, CS ČR a HZS ČR. Ovšem pokud není třeba činností HZS ČR, může se na místě nacházet pouze PČR či CS ČR a v tomto případě není třeba postupu podle typové činnosti. ZZS se na místo zásahu přivolává prostřednictvím KOPIS v případě zraněných zasahujících či jiných osob, jinak zpravidla zde není její činnost potřeba. Nemá v typové činnosti ani samostatný list. Jak je tedy uvedeno v typové činnosti, na které zásahy se zaměřuje, je zde uvedeno, že na malé laboratoře s malým rozsahem ne. Toto R1 neuvedl [37, 38].

Poslední otázkou bylo, **zda se stává, že jsou laboratoře, ve kterých se vyrábí více látek.** R1 uvedl: „Většinou jde spíše o jednu návykovou látku, ale není výjimkou, že se nachází laboratoře, kde se vyrábí návykových látek více.“ R2 doplnil: „Kromě návykových látek se na místě zásahu nachází i jiné látky, a to látky chemické, které jsou potřeba pro výrobu látek návykových.“ Toto tvrzení můžeme potvrdit kazuistikami v teoretické části. Přesněji operací s názvem METHA, kdy bylo při zásahu zajištěno sedm kilogramů metamfetaminu, ale dále také kilogram heroinu včetně skladu na chemické látky. Při operaci PHALE bylo zadrženo sedm kilogramů metamfetaminu, prekurzory drog a spousta chemických látek jako červený fosfor, jód, rozpouštědla a další. Při zásahu ve Slaném došlo dokonce k výbuchu a následnému požáru z důvodu chemikálií, které způsobily chemickou reakci při výrobě pervitinu [40, 41, 42].

První otázkou pro respondenty CS ČR a NPC SKPV PČR bylo, **jak postupovali při plánovaném a náhodném nálezů nelegální drogové laboratoře.** Respondent

3 z CS ČR uvedl: „Šlo o plánovaný zásah a postupovali jsme dle metodických pokynů, a to po prověření, že se na místě nenachází pachatel, tak HZS izoloval závadový materiál a v případě potřeby ho rovnou i zajistil, aby mohlo dojít na místě k bezpečnému vyšetřování a zajišťování stop a důkazů. Celý zásah je dokumentován kriminalistickým technikem a musí to být v souladu s prováděnou domovní prohlídkou. Pokud jde o náhodný zásah, tak jsou postupy stejné, akorát jde většinou o zásah po požáru, kdy bylo zjištěno, že příčinou byla právě varna drog a důkazy bývají hodně zničené.“ R4 z CS ČR doplnil k jeho zkušenostem: „Při plánované akci postupujeme dle svých interních předpisů a hlavním cílem je zadržení pachatele a důkazního materiálu. Na místě zásahu jsme demontovali laboratoř a zajistili ji pro potřeby trestního řízení. Pokud je na místě potřeba provést záchranné a likvidační práce, musí být místo předáno jednotce požární ochrany. Při náhodném zásahu přijíždíme na místo až po informování HZS ČR po požáru či výbuchu a nálezu laboratoře. Už se tedy i stalo, že po informování majitelem objektu, který varnu našel.“ R5 z NPC SKPV PČR uvedl: „Z hlediska trestně-právního tak, aby byly řádně zadokumentovány a zajištěny všechny kriminalisticky relevantní stopy mající vztah k vyšetřovanému činu. Je podstatné zajistit chemické prekurzory, obalový materiál, laboratorní předměty a další věci, z jejichž vzájemného vztahu bude zřejmé, že docházelo k výrobě konkrétní návykové látky, a to s ohledem na konkrétní chemickou metodu výroby (např. Nagaiho syntéza, syntéza pomocí benzylmethyketonu, Moskevská cesta, apod). Postupy jsou víceméně stejné jak u plánovaného, tak i náhodného. Nepředchází tomu ale vyšetřování ohledně podezření na drogovou laboratoř, ale přímo máme místo činu. Bohužel bývají některé stopy požárem nebo výbuchem zničeny.“ Mezi hlavní úkoly CS ČR popisuje typová činnost při plánovaném zásahu vypracování plánu, instruktáž a poučení osob, které se zásahu budou účastnit, připravit spojení mezi členy skupiny, velitel zásahu musí určit stupeň ochrany, tedy osobní ochranné prostředky, dále určit osoby, které mají školení na poskytování první pomoci. Když jde o zásah většího rozsahu, jako je více varen či velkokapacitní varna, musí velitel zásahu kontaktovat styčného důstojníka HZS kraje kvůli komunikaci v případě zásahu a dopředu rezervovat kapacity IZS. Dále načasování vstupu do

objektu, zadržení pachatele, důkazního materiálu a vyloučit nebezpečí, které by mohlo způsobit zamoření okolí. Nejprve také provést průzkum pomocí měření koncentrací výbušných par či plynů a označit oblasti s výskytem nebezpečných látek, aby nedošlo k nevyžádané události. Musí být dán důraz, aby nikdo nebyl ohrožen, ať už pracovníci, tak pachatel, tak i obyvatelstvo. Pokud je ohrožen život a zdraví osob, zvířat nebo ohroženo ŽP, musí být přítomna JPO či případně ZZS. Povolání na místo probíhá prostřednictvím operačních středisek. Na místě musí být zajištěny kriminalisticky relevantní stopy, provedena identifikace důkazního materiálu, včetně dokumentace, dále spolupráce při identifikaci nebezpečných látek, odběry vzorků a další. Musí být vyrozuměn majitel objektu. PČR zajišťuje odvoz důkazního materiálu, a to včetně zařízení varny či nebezpečných látek. Velitelem zásahu je buď příslušník CS ČR či příslušník PČR. Celý zásah končí zajištěním stop a důkazů, jak uvedli respondenti a zajištěním pachatele. Poté je místo předáno složkám IZS k dalšímu řešení či majiteli objektu. Velitelem zásahu se stává příslušník HZS ČR a stanoví další postupy při zjišťování druhu přítomných nebezpečných látek, sanačním pracím a další. Při velení příslušníkem HZS ČR může na místě i dále zůstat CS ČR, která střeží místo zásahu, dohlíží na plynulost dopravy, hlídá techniku a majetek IZS a pomáhá identifikovat neznámé látky, pokud je na místě přítomna mobilní laboratoř. Provádí dekontaminaci osob a techniky, zabezpečuje styk s médii a další. PČR může na místě také zůstat a plní podobné úkoly jako CS ČR [37].

Druhou otázkou pro respondenty bylo, **jak se postupuje se zajištěným materiálem**. Všichni respondenti uvedli, že návykové látky zajišťuje PČR nebo CS ČR a dále je zkoumá. Nebezpečné látky zneškodňuje HZS ČR či je musí zlikvidovat vlastník objektu. Jak je uvedeno v typové činnosti v doporučených postupech, tak si důkazní materiál do svých laboratoří odváží buď CS ČR či PČR. Nebezpečné látky v objektu, jejich množství a druh určuje HZS ČR, volí způsob uložení těchto látek včetně velikosti a druhu obalů. PČR též zajišťuje garantovaný

odvoz důkazního materiálu, kterým jsou nebezpečné látky či zařízení varny a další. Dále HZS ČR zajišťuje detekci nebezpečných látek pomocí detekčních a analytických přístrojů, aby nedošlo například k odpálení těchto látek a jejich následnou identifikaci, manipulaci, a to včetně jejich zneškodnění, odvozu či skladování. Zásahu by se měly účastnit i orgány ochrany ŽP, vodoprávní úřad, orgány ochrany veřejného zdraví, správci vodních toků, zástupci obce a další. Velitelem zásahu musí být informován i starosta obce, a to prostřednictvím KOPIS. Dále mohou být nebezpečné látky k jejich odvozu či zneškodnění podle daných pravidel předány majiteli objektu, správci, uživateli či dalším. Toto přesně uvedl i čtvrtý respondent: *„Některé nebezpečné látky může předat velitel zásahu například vlastníkovi objektu či pozemku ke zlikvidování nebo odvozu dle pravidel ADR. Vybavení na místě jako sklo a další se ukládá do skladu“* [37].

Třetí otázkou bylo, **jakým způsobem se zjišťuje, že by se mohlo jednat o nelegální drogovou laboratoř a jaké jsou postupy**. R3 uvedl: *„Jde o součást vyšetřování, často informace ze zájmového prostředí. Poté se fakta ověřují, například s HZS rozbor odpadních vod. Dále je častým ukazatelem vysoká spotřeba energie, či je možné prověřit objekt termokamerou.“* R4 dodal: *„K odhalení nelegální drogové laboratoře může dojít i náhodou, například při výbuchu v bytě, kdy je poté zjištěna příčina, a to je nelegální výroba drog.“* R5 doplnil: *„Informace pochází zpravidla ze dvou zdrojů, a to od oznámení občanů nebo na základě činnosti bezpečnostních složek.“* Jak uvádí typová činnost, může být varna odhalena při jiném druhu zásahu, kterým může být požár, únik nebezpečných látek, výbuch, či další. Nebo může jít o plánovaný zásah ze strany PČR či CS ČR při jejich vyšetřování, kdy plní úkoly podle svých interních předpisů. Jako příklad můžeme uvést kazuistiku, která je popsána v teoretické části, kdy se na nelegální laboratoř přišlo po výbuchu a následném požáru v panelovém domě ve Slaném. Šlo o výrobu pervitinu, která se zvrtila v neřízenou chemickou reakci. Následně muselo být evakuováno

sedmdesát sedm osob a došlo ke zranění pachatele a policisty, který zasahoval při evakuaci [37, 42].

Poslední otázka čerpala ze zkušeností respondentů a tázala se, **jak dlouho může trvat odhalení nelegální drogové laboratoře**. Všichni respondenti se shodli na tom, že v případě nálezu nelegální laboratoře při jiném zásahu to trvá jen v řádu hodin. R3 uvedl: *„Časový rozsah může být hodně individuální, zvláště u osob, které již byly v minulosti činné s výrobou drog. Mohou si dávat pozor na spotřebu energií. Dále také dle velikosti laboratoře či množství zatím zjištěných důkazů.“* R4 uvedl: *„Někdy může vyšetřování trvat i velice dlouhou dobu, jelikož je málo důkazů. Někdy se může stát, že situaci vyřeší obec či majitel objektu, kteří mají podezření a zajistí měření kontaminace či rozboru vody u soukromé firmy. Po následném zjištění informují PČR. Pokud jde o ohrožení zdraví či života, okamžitě vyrozumí na lince 112 složky IZS. Pokud jde a podezření a není třeba využití složek IZS, mohou také kontaktovat odbor ŽP, využít kompetence stavebního úřadu či další orgány jako ČIŽP.“* R5 dodal: *„Nelze jednoznačně stanovit, doba se může hodně lišit. Laboratoř může náhodně objevit policejní hlídka při kontrole, pak je to otázka hodin. Pokud se jedná o spis dokumentující organizovanou trestnou činnost, může se jednat o měsíce.“* Jak uvedl čtvrtý respondent, tak po zjištění stavebním úřadem, že se v objektu nachází nebezpečné odpady ve velkém množství a chemikálie, oznámí to okamžitě kontrolnímu úřadu. Ten ve spolupráci s PČR provede kontrolu. Může jít o krajský úřad či úřad obce s rozšířenou působností [37].

6.2 Rozbor SWOT analýzy

Výsledek SWOT analýzy vyšel kladný, tudíž by připravenost složek IZS neměla být nijak negativně ovlivněna při jejich zásahu.

6.2.1 Silné stránky

Sepsané postupy pro každou složku jsou jednoznačně silnou stránkou typové činnosti, jelikož jsou díky tomu přesně předurčeny přesné postupy každé složky, aby zásah probíhal podle předem určených pravidel, a to včetně stanovení, která složka velí zásahu a v jakých případech. S typovými činnostmi mají složky IZS velkou zkušenost a jelikož je hlavní princip stejný, dokážou pracovat i s těmi novějšími. Každá složka dodržuje činnosti stanovené typovou činností, dále také své interní předpisy, které jsou v souladu s typovou činností a JPO pracuje v souladu s Bojovým řádem JPO, dle metodických listů kapitoly L. Dobrá spolupráce složek IZS, která je výsledkem dlouholetých zkušeností s jinými typovými činnostmi či společnými zásahy, je neodmyslitelná. Při zásahu na nelegální drogovou laboratoř je potřeba velké množství různých činností, které má vždy ve svých kompetencích některá z těchto složek. Spolupráce je důležitá také z důvodu, aby nenastala situace, která by vedla ke špatným výsledkům.

Důležitá je komunikace na taktické úrovni a též i na operační úrovni, které spolu spolupracují. Je vždy předem stanoveno, jak budou složky mezi sebou spojeny a jak budou spojeny s KOPIS. Dále je také stanoveno, kdo a jakým způsobem komunikuje a informuje velitele zásahu. To je velmi důležité, aby došlo k zamezení chaosu na místě zásahu, či ztráty informací nebo například špatné podání informací přes třetí osobu. Mezi další plusy patří i kontrolní list velitele zásahu, jelikož jsou zásahy náročné, vypjaté a velitel zásahu musí mít nad vším kontrolu a dodržovat přesné postupy, kontrolní list mu pomáhá s tím, které činnosti již byly zahájeny, které jsou již splněny, a to včetně chronologické posloupnosti.

6.2.2 Slabé stránky

Nedostatečná zkušenost s nálezem nelegální drogové laboratoře a s typovou činností jsou velkým problémem, který může nepříjemně zkomplikovat zásah. Jelikož jde o nelegální drogové laboratoře, vyskytují se zde nebezpečné látky a nelegální návykové látky. Špatná identifikace nebezpečných látek či manipulace s nimi by mohla vést k požáru či výbuchu a mohlo by dojít ke zranění zasahujících. To samé platí i pro nelegální návykové látky, které mohou být velmi nebezpečné, jak uvádíme v problematice fentanylu, kdy musí být při manipulaci s ním použity správné osobní ochranné prostředky, jelikož i malé množství může člověku způsobit smrt.

Dále také absence školení typových činností, kdy jsou zaměstnanci většinou seznámeni jen se vznikem nové typové činnosti, ale neproběhlo žádné školení. Problémem je také nedostatek součinnostních cvičení, které by měly složky IZS připravit na případný zásah a taktéž jejich vyhodnocení, z kterých by získaly zkušenosti na reálnou situaci. Komplikovat zásah může i neznalost problematiky nebezpečných látek či nelegálních látek a jejich účinku na lidský organismus či jejich další reakce. Z důvodu personálního podstavu může být komplikace využít větší množství zaměstnanců na školení či cvičení typové činnosti, aby to nijak neomezilo nepřetržitou připravenost složek IZS.

6.2.3 Příležitosti

Zavedení pravidelných školení typové činnosti složek IZS by mohlo vést ke zlepšení připravenosti na nález nelegální drogové laboratoře, prohloubilo by to i znalosti zasahujících a předání zkušeností školitele. Dozvěděli by se o různých případech a mohli by své poznatky použít v praxi. Součinnostní cvičení složek IZS na taktické i operační úrovni by podtrhlo znalosti ze školení, které by byly využity při cvičeních a mohlo by to vést k prohloubení zkušeností

zúčastněných a získání větší jistoty do reálného zásahu. Cvičení by taktéž prohloubilo i spolupráci operačních středisek na operační úrovni s taktickou úrovní na místě zásahu a též i se strategickou úrovní řízení. Tato spolupráce je velice podstatná pro hladký průběh zásahu, poskytování informační podpory veliteli zásahu či vysílání sil a prostředků na místo události dle požadavků velitele zásahu a v neposlední řadě také k vyrozumění orgánů veřejné správy a dalších.

Další bod by vyřešil problém s legalizací nových OPL, kdy by jejich legalizace byla zakázána zákonem. To by přispívalo k obtížnému získání těchto látek a také k předcházení závažných zdravotních problémů či požárů a výbuchů nelegálních drogových laboratořích. Pravidelné ověřování znalostí MV – GŘ HZS ČR by přispívalo k připravenosti složek IZS na zásah s využitím typové činnosti a obnovování znalostí.

6.2.4 Hrozby

Velkou komplikací, kterou je absence školení a cvičení, může způsobit, že dojde na místě zásahu ke špatnému postupu, jelikož složky IZS nemají s touto problematikou velkou zkušenost. V případě špatného odhadu, špatného vyhodnocení situace na místě zásahu, může dojít k velkým komplikacím, které mohou v nejhorším případě stát někoho život. Jelikož jde o prostředí, kde se nachází nebezpečné látky a návykové látky, může špatná identifikace těchto látek a následná manipulace s nimi způsobit velkou katastrofu. Často jsou drogové laboratoře v panelových domech, a kromě ohrožení zasahujících plyne jakékoliv riziko i pro obyvatele těchto domů. Velkým problémem je výbuch či vznik požáru, který může celou situaci velice znepříjemnit a ztížit evakuaci obyvatelstva, přivolání složek ZZS na místo zásahu a následné zajišťování stop.

Velkou hrozbou je též legalizování nových OPL, které by vedlo ke vzniku závažných zdravotních rizik pro jednotlivce, ale i pro společnost jako celek, dále rozšíření drogových laboratoří, nárůstu užívání drog, negativní vliv na mládež a lehkou dostupnost pro všechny. Mohlo by dojít také i k snížení morálky obyvatelstva a degradaci společnosti, protože by lidé přijímali formy nebezpečného chování jednotlivců po požití jako normální. Drogy by se dostaly do „šedé zóny“ internetu, které se říká „dark web“. Mohlo by tak dojít k nakupování ještě ve větších rozměrech, jelikož by zde došlo k rozšíření nových látek. Časová prodleva je též hrozbou, která v případě malého množství důkazů a informací může vést k nemožnosti zásahu na možnou nelegální drogovou laboratoř. Komplikací se může stát i na místě zásahu, kdy může vést k útěku pachatele. Může také způsobit vznik rozsáhlého požáru, ohrožení života a zdraví lidí, zvířat a negativní dopad na životní prostředí.

6.3 Návrh ke zlepšení a jednotlivá doporučení

V této části budou sepsány návrhy pro možné získání více zkušeností s nálezem nelegální drogové laboratoře a doporučení týkající se typové činnosti IZS. Jako první návrh je **zavedení školení typové činnosti IZS při nálezu nelegální drogové laboratoře**. Jelikož je tato typová činnost IZS stará rok, je s ní tak i velice málo zkušeností, což je hodnoceno i z problému vytipování respondentů, kteří se s ní setkali v praxi. Dále školení typových činností, které s tímto neodmyslitelně souvisí. Školení především pro HZS ČR, který se s ní nemusí setkat tak často, případně i s PČR a CS ČR, aby to prohlubovalo případnou spolupráci. Dále **zavedení pravidelného cvičení typové činnosti složek IZS při nálezu nelegální drogové laboratoře**. Tato cvičení provádět včetně všech úrovní řízení jako je taktické, operační a strategické, jelikož je spolupráce na místě velice důležitá. I když se někteří nenachází na místě, je důležité umět podat správné informace a umět preferovat, co je v dané situaci

nejdůležitější. Dále **zavedení školení o nebezpečných látkách, ale i nelegálních návykových látkách**, jelikož jen při malé chybě může dojít například k požáru či výbuchu nebo právě k ohrožení zdraví i života při nesprávné manipulaci s látkou nelegální. A jak bylo uvedeno v rozhovorech, HZS se zabývá spíše nebezpečnými látkami, oproti nelegálním, ale jelikož často jsou prvními, kteří vstupují do nelegální drogové laboratoře kvůli například vypuklému požáru, tak by měli být více proškoleni, co se týká i nelegálních návykových látek a s nimi spojenými riziky. Jelikož se ZZS na místo zásahu při nelegální drogové laboratoři dostává jen v případě, že jde o ohrožení zdraví či života, tak je doporučeno **zavedení pravidelného školení první pomoci složek IZS**. Jelikož jsou tyto zásahy velmi nevyzpytatelné v tom, kdy by mohlo dojít k ohrožení zdraví či dokonce života a byla by potřeba poskytnout okamžitou první pomoc. **Zavedení vlastních osobních ochranných prostředků i pro osoby, kteří se podílejí na záchranných a likvidačních pracích a nedisponují jimi**. Tím jsou myšleny například pracovníci ČIŽP a další.

Co se týká typové činnosti IZS, tak je doporučeno **vypracovat list velitele zásahu složek IZS i pro případ neplánovaného zásahu na nelegální varnu**. Jelikož jsou v typové činnosti popsány pouze doporučené postupy po převzetí místa zásahu od PČR či CS ČR. Jako další je doporučeno v typové činnosti složek IZS **popsat některé nelegální návykové látky**, s kterými je možné se při zásahu setkat. Jako další **doplnit do typové činnosti osobní ochranné prostředky pro manipulaci s nelegálními návykovými látkami**, protože jsou zde popsány tyto prostředky pouze pro nebezpečné látky. Jelikož jsou malé zkušenosti s touto typovou činností, je zatím náročnější stanovovat další doporučení.

7 ZÁVĚR

Problematika nelegální výroby drog a nelegálních drogových laboratoří je závažným problémem, který může způsobit velké škody, a to jak materiální, tak v nejhorším případě i ztráty na lidských životech.

Aby došlo k minimalizování těchto škod a prohloubení spolupráce složek IZS, byla vydána v roce 2022 typová činnost složek IZS při společném zásahu při nálezů nelegální drogové laboratoře. Cílem práce bylo popsat ucelený náhled na nelegální výrobu drog a problematiku s tím spjatou a analyzovat připravenost složek IZS na činnosti v případě nálezů nelegální drogové laboratoře.

Po provedení praktické části bylo zjištěno, že je prozatím malá zkušenost s touto typovou činností, protože je stále poměrně nová. Dále také, že HZS ČR se s touto problematikou setkává méně často než ostatní složka IZS Celní správa ČR, tím došlo k popření první hypotézy. Druhá hypotéza o povědomí složek IZS o drogových laboratořích byla potvrzena. Obě hypotézy jsou rozebrány ve výsledcích. Odpovědi respondentů, kteří se setkali s drogovou laboratoří korespondovaly s informacemi z typové činnosti, jen nebyly moc podrobné.

Jako další byla v této diplomové práci provedena SWOT analýza dle zjištěných informací.

Jako poslední byl v práci uveden návrh ke zlepšení a jednotlivá doporučení, která by mohla vést k získání více zkušeností s případným nálezem nelegální drogové laboratoře a doporučeních týkajících se typové činnosti IZS.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CS ČR	Celní správa České republiky
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČR	Česká republika
HPZ	Hromadné postižení zdraví
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotky požární ochrany
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
MU	Mimořádná událost
NPC	Národní protidrogová centrála
OPL	Omamné a psychotropní látky
OSN	Organizace spojených národů
PNP	Přednemocniční neodkladná péče
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
TANR	Telefonicky asistovaná neodkladná resuscitace
TAPP	Telefonicky asistovaná první pomoc

ZaLP	Záchranné a likvidační práce
ZOS	Zdravotnické operační středisko
ZZ	Zdravotnické zařízení
ZZS	Zdravotnická záchranná služba
ŽP	Životní prostředí

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Zákon č. 239 ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. ISSN 1211- 1244.
2. KOLEŇÁK, Ivan. *IZS a řešení mimořádných událostí* [studijní opora]. České vysoké učení technické v Praze, Kladno, 2022.
3. O IZS: Integrovaný záchranný systém. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Praha: František Špaček, 2009 [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-systém.aspx>
4. VILÁŠEK, J., M. FIALA a D. VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.
5. FRANĚK, Ondřej. Systém zdravotnické záchranné služby v ČR. In: *Záchranná služby* [online]. Praha: Ondřej Franěk [cit. 2022-12-27]. Dostupné z: <https://zachrannasluzba.cz/system-zzs-v-cr/>
6. Zákon č. 374 ze dne 6. listopadu 2011 o zdravotnické záchranné službě. In: *Sbírka zákonů České republiky*. ISSN 1211-1244.
7. ŠAFR, Gustav. *Zásahová technika součástí IZS* [studijní opora]. České vysoké učení technické v Praze, Kladno, 2022.
8. REMEŠ, Roman, Silvia TRNOVSKÁ a kolektiv. *Praktická příručka přednemocniční urgentní medicíny*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978- 80- 247- 4530-5.
9. ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotníci a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4578-7.
10. Zákon č. 320 ze dne 11. listopadu 2015 o Hasičském záchranném sboru České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. ISSN 1211-1244.
11. Postavení a úkoly. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Praha, © 2023 [cit. 2022-12-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/postaveni-a-ukoly-postaveni-a-ukoly.aspx>

12. Oddělení KOPIS. In: *Hasičský záchranný sbor - Olomoucký kraj* [online]. Praha, © 2023 [cit. 2022-12-28]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/oddeleni-kopis.aspx>
13. ŠÍN, Robin. *Medicína katastrof*. Praha: Galén, 2017. ISBN 978-80-7492-295-4.
14. O policii ČR. In: *Policie České republiky* [online]. Praha, © 2023 [cit. 2022-12-28]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>
15. MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Zákon o návykových látkách: komentáře*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-617-5.
16. Závislosti a návykové látky: Nelegální návykové látky. *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023 [cit. 2023-02-25]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/kategorie/127-nelegalni-navykove-latky>
17. *Drogová epidemiologie*. Olomouc: Tomáš Zábranský, 2003. ISBN 80-244-0709-4.
18. BERREA, Boris. Příroda versus syntetika. *Legalizace* [online]. 2013, 12. 1. 2013 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://magazin-legalizace.cz/569-priroda-versus-syntetika/>
19. Rejstřík pojmů: Stimulancia. *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023 [cit. 2023-02-25]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/rejstrikovy-pojem/2194>
20. DUNSELMAN, Ron. *Namísto já: omamné drogy a jejich působení na člověka*. Praha: Asociace waldorfských škol ČR, 2013. ISBN 978-80-905222-1-3.
21. ŠEVELA, Kamil a Pavel ŠEVČÍK. *Akutní intoxikace a léková poškození v intenzivní medicíně*. 2. doplněné a aktualizované vydání. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3146-9.

22. ZEMAN, Petr, ŠTEFUNKOVÁ, Michaela, TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. ISBN 978-80- 7338-151-6.
23. Pravda o pervitinu. In: *Řekni ne drogám* [online]. Praha: Řekni ne drogám - řekni ano životu, 2019 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.drogy.cz/pervitin>
24. MARTANOVÁ, Veronika, Barbara JANÍKOVÁ a Tereza DANĚČKOVÁ. *Učební texty ke specializačnímu studiu pro školní metodiky prevence*. Praha: Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty a VFN, Univerzita Karlova, 2007. ISBN 978-80-254-0525-3.
25. JOHNSON, Bankole A., et al. *Effects of topiramate on methamphetamine-induced changes in attentional and perceptual-motor skills of cognition in recently abstinent methamphetamine-dependent individuals* [online]. 2007. [cit. 2023- 02- 27]. Dostupné z: doi: 10.1016/j.pnpbp.2006.08.002
26. TICHÁ, Barbora. Extáze (MDMA). In: *Internetová poradna* [online]. Brno: I.E.S. - Institut expertních služeb, Společnost Podané ruce, 2021 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: <https://www.extc.cz/informace/extaze-mdma>
27. Tlumivé látky: co to je? *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023 [cit. 2023-02-25]. ISSN 2695-0340. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/clanek/244-tlumive-latky-zakladni-informace>
28. PRESL, Jiří. Drogy: Poznej svého nepřítele. In: *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha: Medea Kultur, 2012 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: <https://www.nzip.cz/doc/drogy-poznej-sveho-nepriatele-2012.pdf>
29. Halucinogenní látky: co to je? *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2023 [cit. 2023-02-28]. ISSN 2695-0340. Dostupné

- z: <https://www.nzip.cz/clanek/303-halucinogenni-latky-zakladni-informace>
30. BORNÍK, Miroslav. *Drogy: co bychom o nich měli vědět*. Praha: Themis, 2001. ISBN 80-85821-98-2.
 31. KALINA, Kamil a kolektiv. *Drogy a drogové závislosti*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80 – 86734 – 05 – 6.
 32. *Oxford textbook of palliative medicine* [online]. 3. Oxford: Oxford University Press, 2005 [cit. 2023-03-19]. ISBN 0-19-856698-0. Dostupné z: Databáze National library of medicine
 33. REITMAJER, Josef. *Neznámé a nebezpečné látky, omamné a psychotropní látky* [prezentace]. Celně technická laboratoř Praha, 2020.
 34. The Swedish Police Authority. Swedish National Threat Assessment on fentanyl analogues and other synthetic opioids. In: *Polisen* [online]. Sweden: National Operations Department, 2018 [cit. 2023-03-19]. Dostupné z: https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/fentanyl-analogues-report-english.pdf
 35. HRDLIČKA, Jan. Smrtící bílý prášek fentanyl. *112* [online]. 2020, **XIX**(6) [cit. 2023-03-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/casopis-112-rocnik-xix-cislo-6-2020.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>
 36. HON, Zdeněk a Vladimír PITSCHMANN. In: *Medicína katastrof* [online]. Praha: Galén, 2017, s. 153 [cit. 2023-03-20]. ISBN 978-80-7492-342-5. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/e-kniha/medicina-katastrof-1183254/>
 37. Typové činnosti: Nález nelegální drogové laboratoře. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
 38. AGH, Pavel. Integrovaný záchranný systém: Dokumentace IZS. In: *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Praha: Generální

- ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2022 [cit. 2023-03-19].
Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
39. *Řád chemické služby Hasičského záchranného sboru ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra, 2017. ISBN 978-80-87544-49-5.
40. FRYDRYCH, Jakub a Barbora KUDLÁČKOVÁ. Operace "METHA." In: *Policie České republiky* [online]. Praha: Policie ČR, © 2023, 14. ledna 2022 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/operace-metha.aspx>
41. FRYDRYCH, Jakub. Operace "PHALE." In: *Policie České republiky* [online]. Praha: Policie ČR, © 2023, 2. prosince 2022 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/operace-s-krycim-nazvem-phale.aspx>
42. RICHTEROVÁ, Michaela a Barbora SCHNEEWEISSOVÁ. Výbuch a následný požár bytu v panelovém domě ve Slaném. In: *Policie České republiky* [online]. Praha: Policie ČR, © 2023, 26. listopadu 2022 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/aktualizace-vybuch-a-nasledny-pozar-bytu-v-panelovem-dome-ve-slanem.aspx>
43. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. 4. vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
44. HALAŠKA, Jiří. *Management pro krizové řízení I.* [studijní opora]. České vysoké učení technické v Praze, Kladno, 2022.
45. LEHMERT, K. a kolektiv. *Rizika pracovní expozice mikrodávkou metamfetaminu*. BOZP info [online]. 2020 [cit. 2023-04-28]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/rizika-pracovni-expozice-mikrodavkou-metamfetaminu>

10 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1 - Matice SWOT analýzy (vlastní tvorba)	53
Tabulka 2 - Výpočet SWOT analýzy (vlastní tvorba).....	54

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Seznam nebezpečných látek první část

Příloha 2 Seznam nebezpečných látek druhá část

Příloha 1 – Seznam nebezpečných látek první část [37]

Název	Nebezpečné vlastnosti ¹	Název	Nebezpečné vlastnosti
aceton	vysoce hořlavá zdraví škodlivá kapalina	chlorovodík	toxický žíravý plyn
acetonitril	vysoce hořlavá zdraví škodlivá kapalina	jod	žíravá toxická tuhá látka
amalgám sodíku	hořlavá tuhá látka prudce reagující s vodou	jodovodík	toxický žíravý plyn
amoniak	žíravý hořlavý toxický plyn	kyanovodík	vysoce toxická hořlavá a vysoce těkavá kapalina
benzen	vysoce hořlavá toxická kapalina	kyselina mravenčí	hořlavá žíravá toxická kapalina
cyklohexan	vysoce hořlavá zdraví škodlivá kapalina	kyselina octová	žíravá hořlavá kapalina
ethanol	vysoce hořlavá kapalina	kyselina ortofosforečná	žíravá kapalina
diethyleter	extrémně hořlavá, zdraví škodlivá a vysoce těkává kapalina POZOR: může samovolně vytvářet třaskaviny	kyselina sírová	žíravá kapalina

Příloha 2 – Seznam nebezpečných látek druhá část [37]

ethylfenylacetát	kapalina bez nebezpečných vlastností	methylamin	hořlavý žíravý a zdraví škodlivý plyn
fosfor červený	vysoce hořlavá tuhá látka	octan olovnatý	toxická tuhá látka
hliník prášek	hořlavá tuhá látka	peroxid vodíku	žíravá kapalina se silnými oxidačními účinky
hydroxid draselný	žíravá tuhá látka	petrolether	hořlavá kapalina (palivo pro tryskové motory) POZOR: může samovolně vytvářet třaskaviny
hydroxid sodný	žíravá tuhá látka	piperidin	vysoce žíravá a vysoce hořlavá toxická kapalina
chlorid rtuťnatý	toxická žíravá tuhá látka	safrol	toxická kapalina/tuhá látka
chlorid thionylu	vysoce žíravá toxická kapalina, prudce reagující s vodou	toluen	vysoce hořlavá zdraví škodlivá kapalina
chloroform	toxická vysoce těkává kapalina	diacetondiperoxid (DADP)	třaskavina, citlivá na zvýšenou teplotu, mechanický náraz a znečištění
triacetontriperoxid (TATP)	třaskavina, citlivá na zvýšenou teplotu, mechanický náraz a znečištění	tetraacetontetraperoxid (TeATeP)	třaskavina, citlivá na zvýšenou teplotu, mechanický náraz a znečištění